

Massmediefrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar i huvudsak till pågående arbete och tidigare ställningstaganden.

Motionsyrkandena rör frågor om regional nyhetsbevakning, skydd för journalister och medieredaktioner, evenemangslista, granskningsnämnden för radio och tv, möjligheten till upprättelse gentemot medier, pressetik och genmälesrätt, mediekoncentration och förbud mot störande radioreklam.

I betänkandet finns fyra reservationer (SD, C).

Behandlade förslag

30 yrkanden från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Regional nyhetsbevakning.....	6
Skydd för journalister och medieredaktioner.....	16
Evenemangslista	25
Granskningsnämnden för radio och tv.....	29
Lättare att få upprättelse gentemot medier	33
Presetik och genmälesrätt	35
Motverka mediekoncentration	39
Förbud mot störande radioreklam.....	43
Reservationer	45
1. Regional nyhetsbevakning, punkt 1 (C)	45
2. Evenemangslista, punkt 3 (SD)	45
3. Granskningsnämnden för radio och tv, punkt 4 (SD).....	46
4. Lättare att få upprättelse gentemot medier, punkt 5 (SD).....	47
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	48
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	48
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regional nyhetsbevakning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1128 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2016/17:1609 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S),

2016/17:2972 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1, 4 och 5,

2017/18:1841 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 29 och

2017/18:3773 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1, 3 och 4.

Reservation 1 (C)

2. Skydd för journalister och medieredaktioner

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3286 av Andreas Norlén m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1 och

2017/18:3070 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11.

3. Evenemangslista

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2593 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:1609 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (SD)

4. Granskningsnämnden för radio och tv

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:8 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD),

2017/18:24 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD),

2017/18:1606 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2,

2017/18:2191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) yrkande 2,

2017/18:2763 av Jan Ericson (M) och

2017/18:3253 av Edward Riedl (M).

Reservation 3 (SD)

5. Lättare att få upprättelse gentemot medier

Riksdagen avslår motion

2017/18:3649 av Jonas Millard och Fredrik Eriksson (båda SD) yrkande 2.

Reservation 4 (SD)

6. Pressetik och genmälesrätt

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2517 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3336 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3.

7. Motverka mediekoncentration

Riksdagen avslår motion

2016/17:693 av Anna Hagwall (SD) yrkande 1.

8. Förbud mot störande radioreklam

Riksdagen avslår motion

2017/18:589 av Magnus Manhammar (S).

Stockholm den 1 februari 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Dag Klackenberglund (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD) och Laila Naraghi (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 30 motionsyrkanden om massmediefrågor från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18. Motionsyrkandena rör frågor om regional nyhetsbevakning, skydd för journalister och medieredaktioner, evenemangslista, granskningsnämnden för radio och tv, möjligheten till upprättelse gentemot medier, pressetik och genmälesrätt, mediekoncentration och förbud mot störande radioreklam.

Utskottets överväganden

Regional nyhetsbevakning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stärkt regional nyhetsbevakning.

Jämför reservation 1 (C).

Motioner

Per Lodenius m.fl. (C) begär i de likalydande kommittémotionerna 2016/17:2972 yrkande 1 och 2017/18:3773 yrkande 1 tillkännagivanden om behovet av att skyndsamt vidta åtgärder för att säkra tillgången på en allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet. Motionärerna anför att det sker stora och snabba förändringar inom medieområdet. Medievärlden har breddats, samtidigt som många lokalredaktioner har lagts ner. Det finns dessutom en tendens att medierna blir smalare och att nyhetskonsumenterna vänder sig till medier som bekräftar den egna världsbilden.

Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) begär i motion 2016/17:1128 ett tillkännagivande om åtgärder för att stimulera fler att välja att betala för journalistik. Motionärerna hänvisar till den pågående struktur-omvandlingen inom medieområdet och att bl.a. närmare 100 lokalredaktioner har avvecklats. Att tillfälligt rikta ett stöd, som en avdragsmöjlighet, direkt till mediekonsumenterna skulle enligt motionärerna kunna vara ett sätt att stimulera fler medborgare att betala för journalistik i digitala kanaler.

I motion 2017/18:1841 gör samma motionärer ett liknande yrkande om att överväga stimulansåtgärder för att få fler att följa med i den digitala omställningen på medieområdet. Syftet är att stimulera fler att vilja betala för kvalitetsjournalistik.

I motion 2016/17:1609 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S) begärs ett tillkännagivande om att stärka den regionala nyhetsbevakningen i hela landet. Utvecklingen av medielandskapet riskerar enligt motionärerna att leda till en större uppdelning av landet. Landsbygden riskerar att hamna i en politisk och demokratisk skugga som bl.a. riskerar bana väg för odemokratiska krafter.

I de likalydande kommittémotionerna 2016/17:2972 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 4 och 2017/18:3773 yrkande 3 begärs tillkännagivanden om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar. Enligt motionärerna bidrar samdistribution till en bättre tillgänglighet både på landsbygden och i tätorter, vilket är av största vikt också för tillgången till lokaljournalistik och därmed

en fungerande demokrati. Ett likalydande yrkande görs i kommittémotion 2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 29.

Per Lodenius m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:2972 yrkande 5 och i den likalydande kommittémotionen 2017/18:3773 yrkande 4 att regeringen ser över förutsättningarna för att ta del av medier digitalt i hela landet. Alla ska kunna vara en del av det digitala samhället, och motionärerna vill därför se en digital allemansrätt som garanterar stabil och snabb uppkoppling i hela landet. Enligt motionärerna är utbyggnaden av bredband en ödesfråga för tillgängligheten.

Målet för medieområdet

Målet för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan. Detta mål godkändes av riksdagen 2014 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Målet, resultatredovisningen och politikens inriktning för området medier behandlas samlat av regeringen varje höst i budgetpropositionen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid och bereds således av kulturutskottet.

Presstödet

Gällande ordning

Syftet med det nuvarande presstödet är att värna mångfalden på dagspressmarknaden. Stödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade dagstidningar och storleken på dessa tidningars upplagor. Bestämmelser om presstöd finns i presstödsförordningen (1990:524), och förordningen gäller t.o.m. utgången av 2019.

Utvecklingsstödet är ett nytt stöd på medieområdet, och finansieringen av stödformen behandlades av regeringen och riksdagen under hösten 2015 (se prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Riksdagen bemyndigade regeringen att under 2016 för anslaget 8:1 Presstöd besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på sammanlagt högst 70 000 000 kronor för åren 2017 och 2018.

Utvecklingsstödet, som är ett statligt stöd, godkändes av Europeiska kommissionen (kommissionen) i februari 2016, och regeringen har därefter utfärdat förordningen (2016:137) om utvecklingsstöd till tryckta allmänna nyhetstidningar. Förordningen trädde i kraft den 15 april 2016 och upphör att gälla vid utgången av 2020. Utvecklingsstödet beskrivs i förordningen som statsbidrag till tryckta allmänna nyhetstidningar för utveckling av elektroniska publiceringstjänster, och syftet med stödet är att främja mediemångfald och demokratisk debatt genom att ge tryckta allmänna nyhetstidningar förutsättningar att långsiktigt utveckla elektroniska publiceringstjänster med

redaktionellt innehåll av hög kvalitet (1 och 2 §§). Utvecklingsstödet är inte avgränsat till dagstidningar, utan stödformen är öppen för alla tryckta allmänna nyhetstidningar som uppfyller vissa krav som uppställts i förordningen. Stödet ska rymmas inom ramen för presstödsanslaget och fördelas i mån av tillgängliga medel.

Presstödskommittén

I december 2011 fick Presstödskommittén – en parlamentariskt sammansatt kommitté – i uppdrag att göra en översyn av det statliga stödet till dagspressen och lämna förslag till utformningen av ett framtida stödssystem. Presstöds-kommittén överlämnade i september 2013 sitt slutbetänkande Översyn av det statliga stödet till dagspressen (SOU 2013:66). I betänkandet finns en redovisning av kommitténs överväganden och förslag om ett framtida statligt stöd till dagspressen.

En del av presstödskommitténs redovisade förslag och bedömningar behandlades i regeringens proposition 2014/15:88 Statens stöd till dagspressen. En redovisning av utskottets behandling av bl.a. propositionen finns nedan.

Medieutredningen

Regeringen gav den 5 mars 2015 en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av nya mediepolitiska insatser när presstödet i dess nuvarande form upphör (dir. 2015:26). Enligt direktiven skulle en utgångspunkt för analysen vara de demokratiska utmaningar som följer av medieutvecklingen och den förändrade medieanvändningen. Allmänhetens behov av allsidig information och individens möjlighet att vara demokratiskt delaktig oberoende av bostadsort skulle vidare stå i fokus. Med utgångspunkt i analysen skulle utredaren lämna förslag till utformning av nya mediepolitiska verktyg. Enligt direktiven skulle förslagen syfta till att främja möjligheterna för allmänheten att ta del av journalistik som präglas av mångfald, allsidig nyhetsförmedling, kvalitet och fördjupning, oavsett var i Sverige man bor. Analysen av behovet av insatser skulle presenteras i ett delbetänkande.

Utredningen, som tog namnet Medieutredningen (Ku 2015:01), presenterade i oktober 2015 delbetänkandet Medieborgarna & medierna. En digital värld av rättigheter, skyldigheter – möjligheter och ansvar (SOU 2015:94). I delbetänkandet lämnades en analys av det svenska medielandskapet utifrån ett medborgarperspektiv. I betänkandet behandlades bl.a. mediepolitikens roll, medborgarnas medieanvändning, mediernas förändrade innehåll, mediepolitikens verktygslåda och möjliga scenarier för framtiden. Utredningen lyfte bl.a. fram begreppet medieborgaren, en medborgare som använder medier för att själv producera innehåll och sprida det till andra.

I november 2016 presenterade medieutredningen sitt slutbetänkande En gränsöverskridande mediepolitik. För upplysning, engagemang och ansvar (SOU 2016:80). I betänkandet lämnar Medieutredningen ett förslag till ett nytt

mediestöd för allmänna nyhetsmedier. Förslag lämnas till en ny lag om mediestöd och en mediestödsförordning. Enligt förslaget skulle det nya stödssystemet ha ersatt det befintliga presstödet den 1 januari 2018. En mediestödsnämnd ska pröva ansökningar om mediestöd. I betänkandet föreslås att majoriteten av nämndens ledamöter ska nomineras på personliga mandat av mediebranschen. För att säkerställa processens rättssäkerhet ska ordförande och vice ordförande i nämnden vara eller ha varit ordinarie domare.

Stödet ska kunna ges till allmänna nyhetsmedier som uppfyller vissa villkor. Det redaktionella innehållet ska utgöra minst 60 procent av hela innehållet, det exklusiva egenproducerade redaktionella innehållet ska utgöra minst 20 procent av hela innehållet, mediet ska vara allmänt tillgängligt, riktat till en svensk målgrupp, spritt under egen titel med ansvarig utgivare, publiceras eller sändas minst 45 gånger per år samt ha en god användarförankring. Inre mångfald i betydelsen olika representationer och perspektiv ställs som tröskelkrav för stöd. Ett stödberättigat medium ska också präglas av principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Mediestödet bygger på principen att kvalitativ oberoende nyhetsrapportering kan ske i alla innehålls- och spridningsformer. Stödet omfattar incitament för att bevaka bredare områden, för att minimera antalet kommuner där medborgarna inte har tillgång till journalistik, samt för att tillgängliggöra innehållet för personer med funktionsnedsättning. Stödet ska kunna ges som produktionsstöd, distributionsstöd samt innovations- och utvecklingsstöd.

Mediestöd ska även kunna lämnas till allmänna nyhetsmedier som är riktade till det samiska folket och de nationella minoriteterna, men då ställs lägre villkor för periodicitet och användarförankring i den breda populationen. Mediestöd ska även under vissa förutsättningar få lämnas till allmänna nyhetsmedier som utgörs av nyhets- och bildbyråer. Nystartade initiativ stimuleras genom att lägre villkor för mediestöd vad gäller god användarförankring ställs under verksamhetens första år.

Det nya mediestödet öppnar för fler potentiella stödmottagare, vilket kräver en vidgad budgetram. Utredningen föreslår också att Myndigheten för press, radio och tv ska tillföras medel fr.o.m. 2018 för att härbärgera mediestödsnämnden och för att nämnden ska kunna hantera fler kvalitativa bedömningar och anlita ett stort antal externa experter för beredningen av ansökningar. För att skapa ett större oberoende för mediestödsnämnden bör dess långsiktiga placering omprövas om eller när mediebranschens organisationer skapar ett civilrättsligt organ i syfte att härbärgera verksamheten.

Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Parlamentariska public service-kommittén

Regeringen beslutade den 20 december 2016 att ge en parlamentarisk kommitté i uppdrag att föreslå ett långsiktigt hållbart och solidariskt finansieringssystem för radio och tv i allmänhetens tjänst (dir. 2016:111).

Kommittén, som antog namnet Parlamentariska public service-kommittén, överlämnade den 16 oktober 2017 delbetänkandet Finansiering av public service – för ökad stabilitet, legitimitet och stärkt oberoende (SOU 2017:79). I delbetänkandet lämnas förslag till en ny finansierings- och uppbördsmodell för public service. Kommittén lämnar även vissa förslag i syfte att stärka oberoendet för public service. I delbetänkandet lämnas vidare en beskrivning av medieutvecklingen med fokus på hur medborgarnas tillgång till och användning av radio och tv förändras. Sammantaget ger utvecklingen en bild av att möjligheten för programbolagen att tillhandahålla sitt utbud via internet får en allt större betydelse. En grundläggande drivkraft är den tekniska utvecklingen som möjliggör konsumtion av tv och radio också via datorer, surfplattor och mobiler. Det ger förutsättningar för en flexibel och individuell mediekonsumtion som uppskattas av publiken. Samtidigt minskar den traditionella tv-apparatens betydelse. Ett framtidssäkert finansieringssystem måste förhålla sig till detta och att den kontinuerliga teknikutvecklingen kommer att innebära fortsatta förändringar i konsumtionsmönstren.

Delbetänkandet har remitterats och sista dag att svara på remissen var den 24 januari 2018.

Genom tilläggsdirektiv till kommittén beslutade regeringen den 22 juni 2017 att utvidga uppdraget till att omfatta hur en ändamålsenlig reglering för radio och tv i allmänhetens tjänst kan utformas på kort och lång sikt (dir. 2017:73). Kommittén ska bl.a. föreslå hur utbudet ska nå ut till publiken. Enligt direktiven har de senaste årens medieutveckling skapat nya förutsättningar för alla traditionella medier, inklusive public service. Gränserna mellan olika typer av medier blir allt svårare att upprätthålla och mediekonsumtionen individualiseras. Tillgången till kvalitativ granskade journalistik minskar i delar av landet. Både förutsättningarna att nå ut till publiken i hela landet och publikens krav på tillgång till medieinnehåll förändras. Utvecklingen innebär både möjligheter och utmaningar, vilket bl.a. beskrivits i Medieutredningens två betänkanden (SOU 2015:94, SOU 2016:80). Kommittén ska med utgångspunkt i de analyser av medieutvecklingen som gjorts under senare år sammanfatta och beskriva konsekvenserna för radio och tv i allmänhetens tjänst och hur förändringen i konsumtionsmönster påverkat programföretagens förutsättningar att nå ut till publiken. Uppdraget ska redovisas senast den 29 juni 2018.

Uppdrag till Myndigheten för press, radio, och tv

I december 2017 gav regeringen Myndigheten för press, radio och tv i uppdrag att mot bakgrund av medieutvecklingen och särskilt dess påverkan på lokal och regional journalistik, analysera effektiviteten i de villkor i sändningstillstånden och anslagsvillkoren för Sveriges Radio (SR) och Sveriges Television (SvT) som reglerar bolagens uppgift att spegla förhållanden i hela landet. Analysen ska avse spegling utifrån geografiska utgångspunkter (dnr Ku2017/02645/MF).

I de nuvarande sändningstillstånden för SR och SVT anges bl.a. att programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet, och nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. Enligt anslagsvillkoren ska den del av allmänproduktionen i programföretagens rikssändningar som produceras utanför Stockholm uppgå till minst 55 procent. Uppdraget ges mot bakgrund av de senaste årens omfattande medieutveckling som bl.a. beskrivits i Medieutredningens betänkanden. Regeringen anser att det finns skäl att göra en ny analys av effektiviteten i de villkor som är av relevans för public service-bolagens uppdrag att spegla hela landet utifrån geografiska utgångspunkter.

Uppdraget ska slutredovisas den 15 mars 2018.

En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle

Regeringen beslutade den 13 augusti 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över postlagstiftningen (dir. 2015:87). Utredningen fick i uppdrag att kartlägga och göra en samhällsekonomisk analys av postmarknaden och digitaliseringens effekter på den. Utredningen skulle särskilt analysera behovet och efterfrågan i olika delar av landet, postväsendets roll när det gäller statliga insatser för att trygga glesbygdsservice och effekterna av samdistribution. Genom tilläggsdirektiv beslutade den 26 november 2015 (dir. 2015:124) förlängdes uppdraget till den 31 augusti 2016.

Utredningen, som tog namnet 2015 års postlagsutredning (N 2015:06), lämnade i september 2016 sitt slutbetänkande Till sista utposten. En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54). Utredningens bedömning är att det redan med dagens reglering finns goda möjligheter till samdistribution. Möjligheten till samdistribution av brev med tidningar begränsas dock av tidskraven för övernattbrev. Med ett borttaget krav på övernattbefordran blir det möjligt att dela ut brev tillsammans med tidningar knappt två dygn efter inlämning. Utredningens slutsats är att digitaliseringen har bidragit till en viss skärpt konkurrens på brevmarknaden, främst i de första produktionsleden samt ökat möjligheterna till samdistribution.

Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Bredbandsstrategin

År 2009 beslutade den dåvarande regeringen om en bredbandsstrategi, och målen formulerades med sikte på 2020. Enligt Post- och telestyrelsen (PTS), som följer upp regeringens bredbandsstrategi, finns det goda förutsättningar för att nå målen i bredbandsstrategin (PTS-ER-2016:17).

I januari 2016 lämnade Utredningen om effektivare användning av statens bredbandsinfrastruktur (N 2014:05) betänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:1) till regeringen. Utredningen har analyserat hur statens bredbandsinfrastruktur ska kunna effektiviseras genom bättre samordning.

Betänkandet har varit på remiss under 2016.

Den 18 december 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi (Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi, N2016/08008/D). I regeringens bredbandsstrategi har mål för tillgång till bredband definierats, liksom ett antal strategiska fokusområden. Regeringens vision är ett helt uppkopplat Sverige och som ett led i att förverkliga visionen har regeringen satt bredbandsmål. År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund, och 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22 s. 113) framhåller regeringen att den har gjort satsningar för att främja och underlätta utbyggnaden av bredband för både offentliga och privata aktörer. Satsningen på de regionala bredbandskoordinatorerna fortsätter. Totalt har de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna tilldelats ca 18 miljoner kronor under 2017.

Den 27 november 2017 överlämnade regeringen skrivelse 2017/18:54 Riksrevisionens rapport om regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet till riksdagen. I skrivelsen redovisar Riksrevisionen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i rapporten Bredband i världsklass? Regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet (RiR 2017:13). Riksrevisionen konstaterar att bredbandstäckningen är god och att utbyggnaden går framåt, men att den dock är ojämnt fördelad mellan stad och landsbygd. Riksrevisionens granskning visar att regeringen har vidtagit ett antal åtgärder som har varit och även fortsättningsvis kan bli viktiga för att uppnå bredbandsmålen.

Skrivelsen bereds i trafikutskottet.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om avveckling av presstödet och om förändringar av det nuvarande presstöds-systemet.

Motionerna om avveckling av presstödet har avstyrkts, och utskottet har bl.a. framhållit att ett statligt presstöd är av väsentlig betydelse för att motverka koncentrationstendenser och upprätthålla mångfalden inom dagspressen (se t.ex. bet. 2005/06:KU1 s. 31).

När det gäller motioner om förändringar av det nuvarande presstöds-systemet har utskottet de senaste åren noterat arbetet med Presstöds-kommitténs betänkande, vars resultat enligt utskottet inte borde föregripas (se t.ex. bet. 2013/14:KU1 s. 65). Mot denna bakgrund har motioner om förändringar av det nuvarande presstöds-systemet avstyrkts.

Hösten 2014 föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkännage för regeringen vad utskottet anförde om att några av Presstöds-kommitténs förslag skulle vara genomförda tidigare än 2017 (bet. 2014/15:KU1 s. 49 f.). Därmed avstyrktes två motioner om en avveckling av presstödet.

Konstitutionsutskottet behandlade under våren 2015 regeringens proposition Statens stöd till dagspressen (prop. 2014/15:88). I samband med beredningen av propositionen behandlade utskottet en motion om utredning av frågan om avskaffande av presstödet (bet. 2014/15:KU12 s. 24 f.). I sitt ställningstagande vidhöll utskottet sina tidigare ställningstaganden om behovet av ett statligt stöd till dagspressen och avstyrkte motionen.

I propositionen gjorde regeringen bedömningen att vissa av bestämmelserna i presstödsförordningen som reglerar driftsstödet till dagstidningar borde ändras så att regelverket anpassas till de förändrade tekniska och ekonomiska förutsättningar som dagspressen står inför. Regeringen föreslog att alla läsartäkter ska behandlas likvärdigt vid beräkningen av driftsstödet till dagstidningar. Vidare föreslogs att villkoret om andelen abonnerad upplaga och den s.k. editionsregeln skulle ändras och att möjligheten till begränsat driftsstöd när en tidnings täckningsgrad överstiger den tillåtna skulle utökas. Regeringen föreslog även att möjligheten till begränsat driftsstöd för tidningar som delvis är skrivna på finska skulle utökas. Därutöver avsåg regeringen att återkomma med förslag om stödet till storstadstidningar och stödnivåerna för hög- och medelfrekventa dagstidningar. Slutligen föreslog regeringen att Presstödsnämnden skulle avvecklas. Enligt regeringen borde nämndens uppgifter inordnas inom Myndigheten för radio och tv, och inom denna myndighet borde en nämnd för presstöd inrättas som ett särskilt beslutsorgan. Organisationsförändringen borde enligt regeringen vara genomförd den 1 juli 2015. Föreslagna ändringar borde enligt regeringen träda i kraft den 1 juli 2015 respektive den 1 januari 2016. Regeringen bedömde att det under en övergångsperiod kommer att finnas ett fortsatt behov av statligt presstöd med de förändringar som nu föreslogs.

Konstitutionsutskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna regeringens förslag. Därutöver föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkänna för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om initiativ som syftar till att en ny försöksverksamhet inleds med samdistribution av tidningar och post med möjlighet för fler aktörer än Posten AB att delta. Vidare föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkänna för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om möjligheten att stegvis påbörja processen med att avveckla reklamskatten för dagspressen. Utskottet föreslog också att riksdagen skulle tillkänna för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om att presstödsförordningens giltighetstid borde förlängas t.o.m. den 31 december 2019 under förutsättning att förlängningen godkändes av kommissionen. Dessutom föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkänna för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om att Presstödskommitténs fyra huvudförslag om samdistribution av tidningar och post, avskaffande av reklamskatten, en ny stödtrappa för hög- och medelfrekventa dagstidningar och ett nytt omställningsstöd, med beaktande av de olika tidsperspektiv som måste anläggas för förslagets genomförande, bör ses som delar av en sammanhållen presstödspolitik och hanteras samordnat. Slutligen föreslog

utskottet att riksdagen skulle tillkännage för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om att inom ramen för det befintliga anslaget öka driftsstödet för lågfrekventa dagstidningar. I denna del anförde utskottet bl.a. att stödintensiteten för lågfrekventa dagstidningar är betydligt högre än för hög- och medelfrekventa dagstidningar och att det ekonomiska utrymmet inom anslaget för presstödet är begränsat. Mot bakgrund av det anförda ansåg utskottet att de ändringar av stödet för lågfrekventa dagstidningar som Presstödskommittén föreslagit inte borde genomföras. Utskottet konstaterade dock att även de lågfrekventa dagstidningar som är berättigade till driftsstöd befinner sig i en ekonomiskt svår situation och att det därför fanns skäl att inom ramen för det befintliga anslaget även öka driftsstödet för lågfrekventa dagstidningar. Närmare hur en sådan ökning av driftsstödet skulle utformas fick enligt utskottet utredas, och regeringen fick därefter återkomma till riksdagen i denna del.

Hösten 2015 behandlade utskottet regeringens budgetproposition för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1). Regeringen föreslog bl.a. att det särskilda extrastödet för storstadstidningar skulle avskaffas och att förändrade stödtrappor för hög-, medel- och lågfrekventa dagstidningar skulle införas. Utskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna regeringens förslag i nämnda delar (bet. 2015/16:KU1). I betänkandet behandlade utskottet även ett motionsyrkande om att fullfölja Presstödsutredningens förslag och två motioner om att avskaffa presstödet. I sitt ställningstagande vidhöll utskottet sina tidigare ställningstaganden om behovet av ett statligt stöd till dagspressen och avstyrkte motionerna om att avskaffa presstödet.

När det gällde motionsyrkandet om att fullfölja Presstödsutredningens förslag hänvisade utskottet till tidigare tillkännagivanden till regeringen om bl.a. initiativ som syftar till att en ny försöksverksamhet inleds med samdistribution av tidningar och post med möjlighet för fler aktörer än Posten AB att delta, om möjligheten att stegvis påbörja processen med att avveckla reklamskatten för dagspressen och om att inom ramen för det befintliga anslaget öka driftsstödet för lågfrekventa dagstidningar. Utskottet noterade att regeringen i budgetpropositionen hade aviserat ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten för bl.a. dagspressen genom att sänka skatten. Utskottet välkomnade det stegvisa avskaffandet av reklamskatten som regeringen aviserat och förutsatte att regeringen även skulle beakta vad utskottet tidigare gett till känna om samdistribution av tidningar och post.

När det gällde driftsstödet för lågfrekventa dagstidningar konstaterade utskottet att regeringen i den aktuella budgetpropositionen föreslog höjda stödnivåer för dagstidningar som kommer ut två gånger per vecka och en jämnare stödtrappa för dagstidningar som kommer ut en eller två gånger per vecka, och utskottet välkomnade regeringens förslag i denna del. Utskottet konstaterade dock att riksdagens tillkännagivande om ett ökat driftsstöd för lågfrekventa dagstidningar rörde både endags- och tvådagartidningar, att regeringens förslag om en jämnare stödtrappa för endagstidningar i sig inte innebär ett ökat driftsstöd för dessa tidningar och att tillkännagivandet därmed

inte var tillgodosett fullt ut. Sammantaget var utskottet dock inte berett att förorda ytterligare tillkännagivanden till regeringen och avstyrkte därför motionen. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2015/16:62).

I samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2017 behandlade konstitutionsutskottet ett antal motioner om slopat presstöd (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1, bet. 2016/17:KU1, rskr. 2016/17:76). Utskottet vidhöll sina tidigare ställningstaganden om behovet av ett statligt stöd till dagspressen. I denna del noterades också att det i Regeringskansliet pågick ett arbete om det framtida mediestödet. Motionerna avstyrktes.

I budgetpropositionen för 2017 föreslog regeringen att stödbeloppet för endagstidningar skulle höjas (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1). Utskottet välkomnade förslaget om höjda stödnivåer för endagstidningar och delade de bedömningar som regeringen gjorde i budgetpropositionen, och regeringens förslag tillstyrktes i denna del (bet. 2016/17:KU1). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2016/17:76).

Under riksmötet 2015/16 behandlade utskottet motioner om att motverka medieklyftan, om att stärka den regionala nyhetsbevakningen, om stöd till samdistribution och om att se över förutsättningarna att ta del av medier digitalt i hela landet (bet. 2015/16:KU19). Utskottet framhöll vikten av att möta de demokratiska utmaningar som följer av medieutvecklingen och den förändrade medieanvändningen. Utskottet konstaterade att det pågick flera utredningar som överväger de frågor som aktualiseras i motionerna. Detta utredningsarbete borde inte föregripas, och motionsyrkandena avstyrktes därför.

Utskottets ställningstaganden

De senaste årens medieutveckling och den förändrade medieanvändningen innebär utmaningar för vår demokrati. Utskottet konstaterar att flera av frågorna som aktualiseras i motionsyrkandena är eller har varit föremål för utredningar som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa resultatet av utredningarna eller det beredningsarbete som pågår. Motionerna avstyrks därmed.

Skydd för journalister och medieredaktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ytterligare åtgärder till skydd för journalister och medieredaktioner.

Motioner

I kommittémotion 2016/17:3286 av Andreas Norlén m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att utreda behovet av ytterligare åtgärder för att värna tryck- och yttrandefriheten och utveckla arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner. Motionärerna anför att den fria åsiktsbildningen är en del av grunden för Sveriges demokratiska styrelseskick och att tryck- och yttrandefriheten är förutsättningar för den fria åsiktsbildningen. Därför är det av stor vikt att mediepolitiken har en tydlig koppling till hur tryck- och yttrandefriheten fungerar. Motionärerna hänvisar till en utfrågning som utskottet anordnade med anledning av attacken mot tidningen Charlie Hebdo i Paris och undersökningar av bl.a. Brottsförebyggande rådet och Svenska Journalistförbundet som visar att hot och våld mot journalister har ökat de senaste åren.

Även i kommittémotion 2017/18:3070 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att utveckla arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner.

Gällande ordning

I 1 kap. 1 § regeringsformen (RF) framhålls att den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning. Yttrandefriheten är garanterad genom 2 kap. 1 § RF. Enligt denna bestämmelse är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet, dvs. frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Begränsningar i yttrandefriheten får enligt 2 kap. 21 § RF göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen som en av folkstyrelsens grundvalar.

I fråga om tryckfriheten och motsvarande frihet att yttra sig i radio, tv eller vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar gäller tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). TF och YGL innehåller ett mycket detaljerat skyddssystem för tryck- och yttrandefriheten. Systemet vilar på ett antal grundprinciper som syftar till att ge ett särskilt starkt skydd för tryckta skrifter och vissa andra medieformer. Ett vanligt framställningssätt är att tala om att systemet bygger på principerna om

censurförbud, etableringsfrihet, ensamansvar, meddelarskydd, en särskild brottskatalog och en särskild rättegångsordning. En viktig komponent i skyddet är vidare att inga andra begränsningar i tryck- och yttrandefriheten får göras än de som följer av de två grundlagarna. Begränsningar av det slaget förutsätter alltså en grundlagsändring.

Enligt 4 kap. och 5 kap. brottsbalken (BrB) kan den som uttalar hot eller kränkningar göra sig skyldig till brott, t.ex. olaga hot, förtal, förolämpning eller ofredande. Olaga hot, förtal och förolämpning är även straffbart som tryckfrihetsbrott eller yttrandefrihetsbrott om de begås i grundlagsskyddade medier (7 kap. 4 § TF och 5 kap. 1 § YGL). Ofredande omfattas däremot inte av TF:s brottskatalog.

Enligt 18 kap. 5 § BrB kan den som utövar olaga tvång eller olaga hot med uppsåt att påverka den allmänna åsiktsbildningen eller inkräkta på handlingsfriheten inom en politisk organisation eller yrkes- eller närings-sammanslutning och därigenom sätter yttrande-, församlings- eller föreningsfriheten i fara, dömas för brott mot medborgerlig frihet till fängelse i högst sex år.

Propositionen Ett starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten

I maj 2014 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en bred översyn av det straffrättsliga skyddet för enskildas personliga integritet, särskilt när det gäller hot och andra kränkningar (Ju 2014:10, dir. 2014:74). I februari 2016 överlämnade utredningen betänkandet Integritet och straffskydd (SOU 2016:7) till regeringen. Utredningen konstaterade att det kan finnas skäl att överväga ett förstärkt straffrättsligt skydd mot brott som begås i syfte att hindra någon från att utöva sin yttrandefrihet eller angripa någon som har utövat den rättigheten, men att frågan låg vid sidan av uppdraget och att utredningen därför inte lämnade några sådana förslag.

I proposition 2016/17:222 Ett starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten föreslog regeringen vissa ändringar i brottsbalken, lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och brottsskadelagen (2014:322). Vidare föreslogs vissa ändringar i tryckfrihetsförordningen.

I propositionen uttalade regeringen bl.a. att det är vanligt att hot och andra kränkningar riktar sig mot politiker eller journalister eller andra som deltar i det demokratiska samtalet. Sådana hot och kränkningar är då inte bara ett angrepp mot den drabbades personliga integritet utan utgör ytterst ett hot mot demokratin och yttrandefriheten. Det straffrättsliga skyddet bör därför vara utformat så att det effektivt kan motverka hot och kränkningar oavsett vem de riktar sig mot. Utöver intresset att skydda enskilda mot integritetskränkningar som leder till personligt lidande och negativa sociala konsekvenser, finns det ett starkt samhällsintresse av att kommunikation mellan människor och opinionsbildning kan ske under trygga former. Det straffrättsliga skyddet bör

därför vara utformat på ett sådant sätt att det gör det möjligt för alla att delta i det fria åsiktsutbytet utan att den personliga integriteten på olika sätt blir angripen.

I propositionen föreslogs att ett nytt gradindelad brott, olaga integritetsintrång, ska införas i brottsbalken. Den föreslagna regleringen straffbelägger intrång i någon annans privatliv genom spridning av vissa slag av bilder eller andra uppgifter, om spridningen är ägnad att medföra allvarlig skada för den som bilden eller uppgiften rör. Om gärningen med hänsyn till bildens eller uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen var ägnad att medföra mycket allvarlig skada för den som bilden eller uppgiften rör, ska enligt förslaget dömas för grovt olaga integritetsintrång.

Det föreslogs vidare att straffbestämmelserna om olaga hot, ofredande och förolämpning ska förtydligas och moderniseras. För olaga hot och ofredande föreslogs även vissa utvidgningar av det straffbara området. Dessutom föreslog regeringen en ändring i de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett förtalsbrott är grovt, så att det skulle tydliggöras att även sättet för spridningen särskilt ska beaktas vid den bedömningen.

Olaga hot och förolämpning är även straffbara som tryck- och yttrandefrihetsbrott. Regeringen föreslog därför att motsvarande ändringar skulle göras i tryckfrihetsförordningen, så att brottsbeskrivningarna i tryckfrihetsförordningens brottskatalog språkligt och innehållsmässigt skulle anpassas till de ändringar som föreslogs i straffbestämmelserna om olaga hot och förolämpning i brottsbalken. Genom den hänvisning som görs i yttrandefrihetsgrundlagen till tryckfrihetsförordningen skulle ändringarna även få genomslag på yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde.

Vidare föreslog regeringen att skyldigheten för den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla att ta bort vissa meddelanden från tjänsten skulle utvidgas till att gälla även meddelanden vars innehåll uppenbart är sådant som avses i bestämmelserna om olaga hot och olaga integritetsintrång.

Slutligen föreslogs att rätten till brottskadeersättning för kränkning skulle utvidgas till att omfatta även ersättning för den skada det innebär att någon allvarligt kränker någon annan genom grovt förtal.

Lagändringarna i tryckfrihetsförordningen och brottsbalken som avser olaga hot och förolämpning föreslogs träda i kraft den 1 januari 2019. I övrigt föreslogs lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2018.

Riksdagen har behandlat regeringens förslag i bet. 2017/18:KU13 och rskr. 2017/18:36. Riksdagen har antagit regeringens förslag till ändringar i tryckfrihetsförordningen som vilande. Vidare har riksdagen beslutat att skjuta upp behandlingen av regeringens förslag till ändring i brottsbalken avseende olaga hot och förolämpning till riksmötet 2018/19. Slutligen har riksdagen antagit regeringens övriga förslag till lag om ändring i brottsbalken, lag om ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlur, lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och lag om ändring i brottskadelagen (2014:322).

Medieutredningen

Som tidigare nämnts gav regeringen i mars 2015 en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av nya mediepolitiska insatser när presstödet i dess nuvarande form upphör (dir. 2015:26). Utredningen, som tagit namnet Medieutredningen (Ku 2015:01), presenterade i oktober 2015 delbetänkandet *Medieborgarna & medierna. En digital värld av rättigheter, skyldigheter – möjligheter och ansvar* (SOU 2015:94).

Medieutredningen samrådde med Utredningen om ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten när det gäller hot mot journalister, och det fanns en gemensam uppfattning om att frågan skulle ges en empirisk redovisning i Medieutredningens delbetänkande. Enligt Medieutredningen visar den faktiska utvecklingen att klimatet gentemot medier och journalister hårdnar, och utredningen hänvisar till flera undersökningar, bl.a. till Utgivarnas rapport *Hot mot mediehus och medarbetare* (2015:1) enligt vilken närmare hälften av de svenska medieföretagen haft medarbetare som utsatts för hot. I delbetänkandet nämnde Medieutredningen att frågan om att förstärka det straffrättsliga skyddet för journalister kommer att tas upp i slutbetänkandet från Utredningen om ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten. Samtidigt stod det redan klart att frågan behöver utredas i en särskild ordning om den ska bli föremål för ny lagstiftning. Medieutredningen framhåller att det är statens ansvar att värna det goda samtalsklimatet och beivra hot och kränkningar mot medborgarna. Men staten bör se extra allvarligt på hot och kränkningar av journalister och medieföretag som agerar i demokratins tjänst. Därför är det angeläget att lagstiftningen tydliggörs på den punkten och att åtal för sådana hot och kränkningar prioriteras.

I sitt slutbetänkande *En gränsöverskridande mediepolitik. För upplysning, engagemang och ansvar* (SOU 2016:80 s. 416 f.) som presenterades i november 2016 hänvisar Medieutredningen till att Utredningen om ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten kommit fram till att det kan finnas skäl att överväga ett förstärkt straffrättsligt skydd mot brott som sker i syfte att hindra någon från att utöva sin yttrandefrihet eller angripa någon som har utövat den rättigheten, men att en sådan lagändring dock låg vid sidan av utredningens direktiv, och utredningen ansåg att det uppkom flera principiella frågor som behövde analyseras som gäller hur ett sådant förstärkt straffrättsligt skydd skulle kunna utformas och avgränsas (SOU 2016:7 s. 564 f.). Utredningen kom fram till att frågan behövde behandlas vidare i något annat sammanhang om den skulle övervägas närmare.

Medieutredningen kom till slutsatsen att det är angeläget att det svenska rättsväsendet prioriterar denna typ av brott så att förövarna åtalas och lagförs. Utredningen anser vidare att det bör tillsättas en utredning i syfte att i särskild ordning se över möjligheterna för att stärka det straffrättsliga skyddet för journalister och eventuellt även övriga demokratibärande roller, som t.ex. politiker. Medieutredningen anser att en utredning av hur ett sådant förstärkt straffrättsligt skydd skulle kunna utformas och avgränsas kan göras med

utgångspunkt i slutsatserna dragna av Utredningen om ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten.

Handlingsplan

Regeringen beslutade den 13 juli 2017 om en handlingsplan till det fria ordets försvar. Med handlingsplanen stärker regeringen arbetet med att förebygga och hantera hot och hat mot journalister, politiskt förtroendevalda och konstnärer. För att värna det demokratiska samtalet krävs enligt regeringen ett stärkt förebyggande arbete, ett utvecklat brottsbekämpande arbete och en moderniserad lagstiftning. I handlingsplanen nämns bl.a. följande åtgärder.

Regeringen stärker det brottsförebyggande arbetet. Det gäller såväl rättsväsendets myndigheter som kommuner, företag och organisationer. Regeringen har beslutat om det brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126). Regeringens målsättning med det nya brottsförebyggande programmet är att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. Regeringen har också förstärkt Brottsförebyggande rådets ansvar för stöd och samordning på nationell nivå och inrättat regionala samordnare vid länsstyrelserna.

I handlingsplanen framhålls att Polismyndigheten spelar en viktig roll i arbetet mot brott som hotar de grundläggande fri- och rättigheterna och den fria åsiktsbildningen. Polismyndigheten har i sitt arbete bl.a. tydliggjort att det vid misstanke om brott med uppsåt att påverka den fria åsiktsbildningen, ska vägas in om det rör sig om allvarliga hot eller trakasserier som kan leda till att en förtroendevald, en journalist eller annan åsiktsbildare avstår från att verka i det offentliga rummet. Polismyndigheten har förstärkt arbetet på flera områden. Brott som hotar de grundläggande fri- och rättigheterna och den fria åsiktsbildningen ska utredas av Polismyndighetens demokrati- och hatbrottsgrupper där sådana finns, eller i särskild ordning. Inom rättsväsendets myndigheter pågår också arbete för att förbättra förutsättningarna för utredning och lagföring.

Regeringen inleder också ett mer systematiskt arbete för att förebygga utsatthet för hot och hat hos bl.a. journalister. Fördjupad kunskap om hur utsatthet för hot och hat tar sig uttryck, om vilka deltagare i det demokratiska samtalet som är särskilt utsatta och om vilka konsekvenser utsattheten får är avgörande för ett effektivt arbete. Bland annat Göteborgs universitet har fått i uppdrag av regeringen att vidareutveckla kartläggningen av hot och hat mot journalister. Det är vidare viktigt att grundläggande insatser utvecklas som ökar kännedomen om vilket stöd som finns att tillgå, som är tillgängligt för alla och bidrar till att hjälpa den enskilde att hantera utsattheten. Stödet till journalister och redaktioner i att förebygga och hantera hot och hat behöver förbättras. Sverige ska i multilaterala forum såsom Unesco, fortsatt lyfta frågor om yttrandefrihet och pressfrihet och journalisters säkerhet.

Uppdrag till myndigheter m.m.

Den 30 juni 2016 gav regeringen Göteborgs universitet i uppdrag att kartlägga omfattningen av hot, våld och trakasserier som journalister har utsatts för under 2016 (dnr Ku2016/01674/D). En redovisning av uppdraget gjordes den 15 september 2017. I rapporten Journalisternas trygghetsundersökning – Journalisters utsatthet under 2016 redovisas en enkätundersökning gjord bland Journalistförbundets medlemmar. Av rapporten framgår att knappt 6 av 10 journalister (58 procent) uppgav att de någon gång varit utsatta för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt yrkesutövande. Under 2016 var drygt 26 procent av journalisterna (var fjärde journalist) utsatta, vilket kan jämföras med tidigare studier där 30 procent av journalisterna uppgav sig vara utsatta under 2015 och 33 procent under 2012. Enligt rapporten är dock en viktig skillnad mellan studierna att i den aktuella studien uppmanades journalisterna att redovisa händelser som upplevts som hotfulla och i de båda föregående studierna om de hotats (vilket med nödvändighet inte är samma sak), så jämförelsen ska inte automatiskt tolkas som att en minskning har skett. Med stöd i journalisternas svar på om de varit mer utsatta 2016 än föregående år går det inte heller att dra någon slutsats om att utsattheten generellt ökat eftersom knappt två tredjedelar svarade nej på denna fråga. Enligt rapporten är det vanligast att journalister blir utsatta för olika former av hot, medan våld och skadegörelse är betydligt mindre vanligt. Runt 4 procent av journalisterna var under 2016 utsatta för en händelse som kan karaktäriseras som brottslig. Allvarigare former av brott är ovanligt.

Den 22 juni 2017 gav regeringen Linnéuniversitetet i uppdrag att identifiera, utveckla och genomföra kompetens- och kapacitetsutvecklande insatser riktade till journalister och redaktioner för att förebygga och hantera utsatthet för hot och hat inom ramen för universitetets uppdrag att erbjuda fortbildning för journalister (dnr Ku2017/01562/D). I uppdraget ingår bl.a. att bygga upp en digital kunskapsbank, genomföra seminarier för kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt utforma och handha en tjänst som erbjuder råd och stöd anpassade för målgruppen. Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda aktörer som har kunskap om journalisters och redaktioners utsatthet för hot och hat och komplettera icke-statliga insatser på området. Linnéuniversitetet ska även samråda med Brottsoffermyndigheten som har i uppdrag att ta fram ett utbildnings- och informationsmaterial om stöd till deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat. Uppdraget ska slutredovisas den 1 november 2018.

Den 13 juli 2017 gav regeringen Brottsoffermyndigheten i uppdrag att ta fram utbildnings- och informationsmaterial för att stödja deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat (dnr Ku2017/01674/D). Utbildnings- och informationsmaterialet ska kunna användas av myndigheter, organisationer och enskilda personer. Syftet är att materialet ska utgöra stöd till enskilda personer som är utsatta för hot och hat i den offentliga debatten, inte minst på internet och i sociala medier. Det ska även bidra till att yrkesverksamma och det civila samhället bättre ska kunna

stödja personer som blir, eller riskerar att bli, utsatta för hot och hat. Arbetet ska ske i samråd med Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Brottsofferjouren Sverige samt andra aktörer som har kunskap om och kommer i kontakt med personer som utsätts för hot och hat i det offentliga samtalet. Brottsoffermyndigheten ska slutredovisa uppdraget senast den 2 oktober 2019.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2018 ska Polismyndigheten redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att bekämpa brott som hotar den fria åsiktsbildningen och i vilken utsträckning det finns likvärdiga möjligheter för förtroendevalda, journalister och andra grupper att få hjälp i hela landet. Myndigheten ska analysera vilka effekter åtgärderna bedöms ha lett till eller bedöms komma att leda till. Vidare ska redovisningen innehålla en beskrivning av hur myndigheten avser att fortsätta utveckla arbetet. Redovisningen ska lämnas till regeringen senast den 29 mars 2019.

Konstitutionsutskottets hearing

Den 12 februari 2015 arrangerade konstitutionsutskottet en öppen hearing om journalisters och medieredaktioners säkerhet och arbetsförutsättningar. Till hearingen var följande personer inbjudna som talare: Jonathan Lundqvist, ordförande i Reportrar utan gränser, Eva Elmsäter, journalist vid SVT, Cilla Benkö, vd för SR, Per Nordlund, verksamhetsledare vid Sida för demokrati och mänskliga rättigheter, Jonas Nordling, förbundsordförande i Svenska Journalistförbundet, Charlotta Friborg, vd och chefredaktör för Upsala Nya Tidning och Thomas Mattsson, chefredaktör för Expressen.

Hearingen finns publicerad i Rapporter från riksdagen (2014/15:RFR12).

Rapport från Brottsförebyggande rådet

Rapporten Hot och våld – Om utsatthet i yrkesgrupper som är viktiga i det demokratiska samhället (Brå 2015:12) handlar om yrkesgrupper vars arbete kan sägas vara av särskild betydelse för det demokratiska samhället, bl.a. politiker, journalister och myndighetsanställda. Det är allvarligt om dessa grupper utsätts för hot, våld och trakasserier. Det kan påverka deras yrkesutövning och minska olika yrkens attraktivitet. Mot den bakgrunden har regeringen bitt Brottsförebyggande rådet (Brå) att göra en kunskapsöversikt som kan ge en bild av hur vanligt det är att olika yrkesgrupper utsätts för hot och våld. Översikten visar att det inte finns så många studier om detta. Trots bristen på studier kan man dock från genomgången dra slutsatsen att många av yrkesgrupperna är mer utsatta än den arbetande befolkningen i allmänhet.

Rapporter från Utgivarna

I rapporten Hot mot mediehus och medarbetare (2015:1) från Utgivarna redovisas en undersökning enligt vilken 49 procent av de redaktionellt

ansvariga vid etermedier uppgav att redaktionen eller någon av dess medarbetare hade utsatts för hot och att motsvarande andel som de redaktionellt ansvariga inom dagspressen angav uppgick till 40 procent. Vidare framgick av undersökningen bl.a. att 37 procent av hotade etermedier och 20 procent av hotad dagspress hade uppgett att medarbetare undvikit bevakningsområden och arbetsuppgifter till följd av allvarliga hot.

Enligt Utgivarnas rapport Hot och hat – så påverkas medierna (2016:1) har hoten mot redaktionerna ökat i omfattning. Enligt rapporten har 42 av 94 redaktioner hotats de senaste 12 månaderna. Det är en ökning jämfört med fjolårets undersökning. De 42 redaktionerna har sammanlagt fått ta emot hot vid 147 tillfällen. I föl var motsvarande siffra 99. Hoten riktas i huvudsak mot enskilda medarbetare. Även trakasserier har blivit vanligare. Totalt redovisas 239 trakasseritillfällen i undersökningen jämfört med 218 året dessförinnan. I undersökningen rapporteras att de 94 svarande redaktionerna har hotats, trakasserats eller utsatts för våld vid minst 386 tillfällen. Det innebär att redaktionerna utsätts för otillbörlig påverkan varje dag.

Den senaste rapporten från Utgivarna Otillåten påverkan – Hot och trakasserier mot journalister & mediehus 2017 publicerades i början av december 2017. Enligt den fortsätter hoten och trakasserier mot svenska medier och dess medarbetare att öka. Tre av fyra chefer och ansvariga redaktörer som svarat på Utgivarnas enkät uppger att hoten och trakasserier ökar. Andelen som menar att hotbilden försämrats har ökat med 10 procentenheter det senaste året. Undersökningen innehåller också en tendens som inger hopp. Trots att de som utsatts för hot ökat från 31 till 38 procent och att de som utsatts för allvarliga trakasserier gått från 33 till 43 procent syns ingen motsvarande ökning av effekten av hoten.

Rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

I rapporten *Mediebranschen 2016 – hot, risker och sårbarheter* ger Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) en bild av de hot, risker och sårbarheter som identifierats för den svenska mediebranschen under 2016. MSB har funnit att hot och trakasserier, skador på egendom och informations-säkerhetsrisker utgör de allvarligaste delarna i riskbilden för mediebolagen. Parallellt har det försämrade säkerhetspolitiska läget skapat ytterligare behov av att mediebolagen stärker sitt arbete med säkerhet och beredskap.

Allvarliga utmaningar har identifierats på samhällsnivå. Påverkanskampanjer bedrivs mot allmänheten och beslutsfattare genom medier. Sveriges informationsinfrastrukturer är otillräckligt skyddade mot angrepp. Kraftiga reaktioner på viral information som leder till konflikter eller kriser, s.k. kontroverser, kan uppstå plötsligt och få stor spridning. Människors förändrade konsumtion av medier ställer nya krav på aktörer som har till uppgift att förmedla budskap under olika typer av kriser. Ett potentiellt

problem för både kriskommunikation och förmedlandet av viktig samhällsinformation är att vissa geografiska områden och grupper hamnar i s.k. medieskugga genom att lämnas obevakade av de traditionella mediebolagen.

I rapporten presenteras åtta åtgärdsförslag som kan stärka såväl medierna som samhället. MSB rekommenderar bl.a. att mediebolagen börjar arbeta mer systematiskt med informationssäkerhet och utvecklar tydliga skyddsstrategier för sina medarbetare och för hur dessa exponeras i digitala miljöer för att motverka hot och trakasserier. MSB bedömer att det finns behov av ett bättre straffrättsligt skydd för journalister och stödjer Medieutredningens slutsats om att området bör utredas.

Tidigare behandling

Under riksmötet 2015/16 behandlade utskottet en motion om skydd för journalister och medieredaktioner. Utskottet anförde följande (bet. 2015/16:KU18):

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17) aviserade regeringen en handlingsplan för att förebygga hot mot det demokratiska samtalet. Arbetet med att ta fram en handlingsplan pågår för närvarande i Regeringskansliet. Av budgetpropositionen framgår även att det inom Europarådet och Unesco pågår ett arbete med att kartlägga och förebygga hot och våld mot journalister. Inom Regeringskansliet bereds för närvarande även betänkandet om integritet och straffskydd som innehåller förslag om förstärkt skydd mot kränkningar på internet.

Utskottet ansåg att det pågående arbetet med en handlingsplan och beredningen av betänkandet om integritet och straffskydd borde avvaktas och var inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionen, och den avstyrktes därmed. En reservation lämnades (M, C, L, KD).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att förebygga och hantera hot mot journalister och medieredaktioner. Genom den handlingsplan som regeringen antog i juli 2017 har regeringen inlett ett mer systematiskt arbete för att förebygga hot mot det demokratiska samtalet. Regeringen har vidare bl.a. gett Linnéuniversitetet i uppdrag att identifiera och utveckla kompetensutvecklande insatser riktade till journalister och redaktioner för att förebygga och hantera hot och hat. Dessutom ska Polismyndigheten senast i mars 2019 redovisa vilka åtgärder som myndigheten har vidtagit för att bekämpa brott som hotar den fria åsiktsbildningen. Det straffrättsliga skyddet mot integritetskränkningar stärks genom det lagförslag som regeringen lade fram under 2017. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionerna, och de avstyrks.

Evenemangslista

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att upprätta en evenemangslista.

Jämför reservation 2 (SD).

Motioner

I två likalydande kommittémotioner, 2016/17:2593 yrkandena 1 och 2 och 2017/18:1609 yrkandena 1 och 2, av Runar Filper m.fl. (SD) begärs tillkännagivanden om att upprätta en evenemangslista innehållande stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar och att dessa ska vara allmänt tillgängliga genom fri television, tillhandahållas utan kostnad och kunna tas emot av minst 95 procent av befolkningen i Sverige.

Gällande ordning

I 5 kap. 9 § radio- och tv-lagen (2010:696) finns en bestämmelse om hur exklusiva rättigheter till tv-sändningar från evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället får utnyttjas. Bland annat får enligt bestämmelsen den som sänder tv och som har den exklusiva rätten till en tv-sändning från ett sådant evenemang, om programföretaget sänder evenemanget, inte utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i Sverige utestängs från möjligheten att se evenemanget i fri tv. Bestämmelsen ger vidare regeringen möjlighet att genom föreskrifter ange vilka evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället (evenemangslista). Några sådana föreskrifter har inte utfärdats.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet).

Rapporter från Myndigheten för press, radio och tv

Rapport om utformning av en evenemangslista

Efter ett tillkännagivande från konstitutionsutskottet 2012 (bet. 2011/12:KU16, rskr. 2011/12:224) gav regeringen i februari 2013 Myndigheten för radio och tv i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur en evenemangslista skulle kunna utformas (Ku2013/201/MFI). I uppdraget ingick också att inhämta synpunkter från aktörerna. Myndigheten redovisade uppdraget den 15 november 2013.

Av rapporten framgår att de flesta av de aktörer som har lämnat synpunkter till myndigheten anser att dagens marknad är välfungerande och att det inte

behövs någon lista. Om en lista ska upprättas bör minst 80 procent av befolkningen ha tillgång till programtjänsten i fri tv utan några ytterligare kostnader utöver licensavgiften eller en avgift för grundabonnemang. Om en lista ska upprättas i Sverige bör tv-bolagens skyldigheter börja gälla för rättigheter som har köpts tidigast det datum då EU-kommissionen publicerar ett beslut om att godkänna den svenska evenemangslistan.

Vid remissbehandlingen av myndighetens förslag var utfallet delat när det gäller frågan hurvida en evenemangslista bör införas eller inte. Av dem som var för införandet ansåg dock flertalet att myndigheternas förslag till villkor för när en väsentlig del av allmänheten ska anses ha tillgång till programtjänster var otillräcklig och att den angivna procentsatsen borde vara högre.

Slutrapport om evenemangslista med villkor för högre befolkningstäckning

I november 2015 gav regeringen Myndigheten för radio och tv i uppdrag att i enlighet med ett nytt tillkännagivande från konstitutionsutskottet (bet. 2013/14:KU28, rskr. 2013/14:230) ta fram ett förslag till en evenemangslista med villkor om högre befolkningstäckning än vad som tidigare föreslagits och att överväga och föreslå en definition av fri tv (Ku2015/02645/MF). Om myndigheten fann skäl till det skulle myndighetens förslag till vilka evenemang som ska omfattas av listan uppdateras.

Myndigheten, som sedan den 1 januari heter Myndigheten för press, radio och tv, lämnade den 29 februari 2016 slutrapporten om en evenemangslista. I rapporten anför myndigheten att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av ett evenemang om minst 90 procent av tv-befolkningen har tillgång till programtjänsten som evenemanget sänds i. Om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som når 90 procents tillgång är kravet i stället uppfyllt genom 85 procents tillgång. Myndigheten föreslår vidare att med fri tv bör avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgiften och i förekommande fall grundanslutningsavgiften till ett kabelnät eller motsvarande.

Enligt myndighetens bedömning skulle följande evenemang kunna vara aktuella för en lista:

- a. de olympiska sommar- och vinterspelen
- b. de paralympiska sommar- och vinterspelen
- c. VM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- d. EM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- e. VM i ishockey för herrar: matcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- f. VM i längdskidåkning
- g. VM i alpin skidsport

- h. VM i friidrott
- i. Vasaloppet
- j. Nobelfesten.

Myndigheten framhåller att ett eventuellt beslut om att införa en evenemangslista fattas av regeringen. Myndigheten tar i rapporten inte ställning till om det bör finnas en lista eller inte. Om en evenemangslista införs måste den godkännas av EU-kommissionen, som bl.a. undersöker om listan överensstämmer med unionsrätten och dess krav på bl.a. proportionalitet och förenlighet med konkurrensregler.

Rapporten remitterades under hösten 2016 och bereds inom Regeringskansliet.

Skriftligt frågesvar

Den 22 mars 2017 besvarade kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke en skriftlig fråga (2016/17:1058) om ministern avser att vidta några åtgärder för att en evenemangslista ska kunna komma på plats inom en snar framtid. Ministern hänvisade till rapporten från Myndigheten för press, radio och tv, och anförde följande:

Remissvaren ger en mycket splittrad bild i frågan om behovet av att införa en evenemangslista.

Det sker snabba och omvälvande förändringar på området för distribution av rörlig bild. Allt fler tv-tjänster distribueras via bredband och tas emot på andra skärmar än tv-apparaten. Regeringen bidrar till denna utveckling genom strategin för att förverkliga visionen om ett helt uppkopplat Sverige till 2025. Konkurrensverket har i sitt remissvar pekat på att sändningar av de listade evenemangen kan antas bli tillgängliga via denna teknik och därigenom uppnå den i strategin föreslagna befolkningstäckningen.

Som jag tidigare har framhållit krävs analys och noggranna överväganden i denna fråga för att finna rätt balans mellan å ena sidan näringsfriheten, rätten till immateriell egendom och vikten av en effektiv konkurrens och å andra sidan medborgarnas grundläggande rättighet att ta emot information.

Tidigare behandling

Våren 1999 behandlade konstitutionsutskottet ett förslag i regeringens proposition 1997/98:184 Ändringar i radio- och tv-lagen om att införa en möjlighet att upprätta en svensk tv-lista samt ett antal motioner med anledning av propositionen (bet. 1998/99:KU23). Utskottet anförde att regeringens förslag innebär att det införs en bestämmelse i radio- och tv-lagen som möjliggör att en svensk lista över evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället upprättas. Utskottet delade regeringens bedömning att en sådan bestämmelse borde införas. Härigenom säkerställs att svenska programföretag och programföretag i andra EES-stater inte ska kunna utestänga en väsentlig del av allmänheten i Sverige från möjligheten att i fri tv

se evenemang som Sverige anser vara av särskild vikt. En motion i vilken det anfördes att regeringens förslag i denna del borde avvisas avstyrktes därför.

När det därefter gällde frågan om att regeringen borde upprätta en svensk lista över evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället anförde konstitutionsutskottet att kulturutskottet i sitt yttrande hade framhållit att många hushåll i Sverige alltjämt endast hade tillgång till de tre markbundna kanalerna SVT1, SVT2 och TV4. Kulturutskottet ansåg att allmänhetens tillgång till program av den aktuella typen inte får riskera att begränsas. Utskottet framhöll att sådana program inte endast avser sändning av idrottsevenemang. Lika viktig var enligt utskottet allmänhetens tillgång till andra angelägna evenemang, t.ex. inom kultursektorn. Kulturutskottet ansåg att främst rättviseskäl talar för att det är angeläget att regeringen ges möjlighet att upprätta en lista över viktiga evenemang.

Konstitutionsutskottet konstaterade att den föreslagna konstruktionen av den aktuella bestämmelsen innebär att det är regeringens ansvar att besluta huruvida en svensk lista ska upprättas och att fastställa dess innehåll. I enlighet med vad som anfördes i propositionen utgick utskottet från att en sådan lista upprättas först när det finns behov av att på detta sätt säkerställa att de aktuella evenemangen blir tillgängliga för en väsentlig del av befolkningen. När det gäller idrottsevenemang där rättigheter har upplåtits av inhemska arrangörer har de problem som en lista är tänkt att lösa hittills inte varit för handen. Arrangörerna har försökt att göra evenemangen tillgängliga för en väsentlig del av befolkningen – detta i såväl deras egna som deras sponsorerers intresse. Med hänsyn till svensk idrotts ekonomi och konkurrenskraft ansåg utskottet därför att idrottsevenemang i Sverige där rättigheter upplåts av inhemska arrangörer ska lämnas utanför en eventuell lista. Utskottet förutsatte att regeringen inhämtar riksdagens godkännande om någon annan bedömning aktualiseras. Enligt utskottet borde detta ges regeringen till känna.

Mot bakgrund av det anförda avstyrkte utskottet motionerna. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 1998/99:177).

Våren 2012 behandlade utskottet åter motionsyrkanden om den s.k. evenemangslistan (bet. 2011/12:KU16). I sitt ställningstagande anförde utskottet att det var hög tid att upprätta en evenemangslista för att säkerställa att sportevenemang som är av särskild vikt för samhället kan förbli tillgängliga för en väsentlig del av befolkningen. De evenemang som avsågs var sådana som sänds någon gång per år och som intresserar en bred allmänhet, t.ex. OS. Tidigare hade man inte behövt upprätta en sådan lista eftersom sportevenemang alltid hade sänts i kanaler som sänder fritt i hela landet. Utskottet ansåg att den senaste tidens utveckling där stora kommersiella bolag har köpt de exklusiva sändningsrättigheterna till stora och betydelsefulla idrottsevenemang såsom OS visade på behovet av en sådan lista. Utskottet ansåg därför att riksdagen borde ge regeringen till känna att regeringen snarast borde tillsätta en utredning för att avgöra hur en evenemangslista ska utformas. Utskottet tillstyrkte därmed de aktuella motionsyrkandena. Riksdagen följde

utskottets förslag (rskr. 2011/12:224). En reservation lämnades (M, FP, C och KD).

Utskottet behandlade på nytt motioner om en s.k. evenemangslista våren 2014 (bet. 2013/14:KU28). Utskottet underströk i betänkandet att det är angeläget att säkerställa att sportevenemang som är av särskild vikt för samhället, t.ex. OS, kan förbli tillgängliga för en väsentlig del av befolkningen. Utskottet ansåg inte att dåvarande Myndigheten för radio och tv:s definition av vad som är en väsentlig del av allmänheten var tillräcklig. Det var enligt utskottet inte rimligt att 20 procent av befolkningen, eller närmare 2 miljoner människor, ska utestängas från att kunna ta del av stora evenemang. Utskottet gav regeringen till känna att den vid den fortsatta beredningen av myndighetens förslag dels borde skärpa kraven så att en högre andel av allmänheten får tillgång till de evenemang som listan omfattar, dels tydliggöra att med fri tv avses allmänhetens tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgiften och i förekommande fall grundanslutningsavgiften till kabelnätet (bet. 2013/14:KU28, rskr. 2013/14:230). En reservation lämnades (M, FP, C och KD).

Vid riksmötet 2015/16 behandlade utskottet likalydande motioner om en evenemangslista (bet. 2015/16:KU19). Utskottet noterade att Myndigheten för press, radio och tv redovisat sin slutrapport med förslag till en evenemangslista och att förslaget bereddes inom Regeringskansliet. I avvaktan på resultatet av beredningen ansåg utskottet det inte finnas behov av ytterligare åtgärder.

Utskottets ställningstagande

Myndigheten för press, radio och tv har redovisat sin slutrapport med förslag till en evenemangslista. Förslaget bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att resultatet av beredningen bör avvaktas och avstyrker motionerna.

Granskningsnämnden för radio och tv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om granskningsnämndens sammansättning och uppdrag.

Jämför reservation 3 (SD).

Motioner

I de likalydande motionerna 2016/17:8 och 2017/18:24 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD) begärs tillkännagivanden om att utse granskningsnämnden för radio och tv genom en parlamentarisk grupp och om att skärpa påföljderna för brott mot sändningstillståndet. Motionärerna anför att granskningsnämndens beslut om brott mot sändningstillståndets paragraf om opartiskhet fungerat mindre tillfredsställande. Enligt motionärerna måste

påföljderna för de programansvariga skärpas när det begås allvarliga brott mot sändningstillstånd.

I kommittémotion 2017/18:1606 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att införa ytterligare uppdrag till granskningsnämnden för radio och tv och sändningstillståndet. Enligt motionärerna anser granskningsnämnden inte att det är nämndens uppgift att dubbelkontrollera fakta på egen hand. Motionärerna föreslår att det ska finnas ett samhällsorgan som genomgående kontrollerar saktligheten och att informationen är korrekt i de fall en anmälan gjorts, åtminstone vad gäller nyhets- och faktaförmedling som görs av public service. Detta skulle kunna göras genom att granskningsnämnden, eller ett specialinriktat organ, sätter samman ett vetenskapsråd som får till uppgift att kontrollera anmälda programs saktlighet. Utredningen skulle därefter kunna publiceras och skickas till anmälaren.

I motion 2017/18:3253 av Edward Riedl (M) begärs ett tillkännagivande om en stärkt position för granskningsnämnden. Motionären anför att granskningsnämnden endast får granska enskilda inslag och inte mer generella eller övergripande delar av public services uppdrag. Vidare saknar nämnden sanktionsmöjligheter, vilket gör nämndens praktiska möjlighet till inverkan mycket begränsad.

Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) begär i motion 2017/18:2191 yrkande 2 ett tillkännagivande om att granskningsnämndens uppdrag att årligen bedöma om public service-företagen har levt upp till sina uppdrag bör förändras så att bedömningen grundas på utomstående granskning och revision. I dag görs granskningen utifrån redovisningar som SVT, SR och UR lämnar in.

I motion 2017/18:2763 av Jan Ericson (M) begärs ett tillkännagivande om en bättre granskning av public service. Granskningsverksamheten är enligt motionärens mening en ganska tandlös verksamhet som saknar sanktionsmöjligheter. För att öka förtroendet för mediebolagens opartiskhet och saktlighet bör granskningsverksamheten stärkas.

Gällande ordning

Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) reglerar skyddet för yttrandefrihet i radio, television, filmer, videogram och ljudupptagningar m.m. Vad som sägs i grundlagen om radioprogram gäller förutom program i ljudradio också program i bl.a. television (1 kap. 1 § tredje stycket YGL).

Enligt 3 kap. 4 § YGL avgör den som sänder radioprogram självständigt vad som ska förekomma i programmen. Bestämmelsen innebär att krav på innehållet i vad som sänds endast kan ställas genom lag eller genom sådana tillståndsvillkor som får förekomma. På detta sätt utgör bestämmelsen om programföretags redaktionella självständighet ett uttryckligt skydd mot påtryckningar från det allmännas sida.

Rätten att sända radioprogram på annat sätt än genom tråd får enligt 3 kap. 2 § YGL regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och

villkor för att sända. Bestämmelser om tillstånd och villkor för sändningar finns i radio- och tv-lagen (2010:696). Enligt 4 kap. 3 § radio- och tv-lagen är det regeringen som ger tillstånd att sända tv om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.

Tillstånd att sända tv får förenas med villkor enligt vad som närmare anges i 4 kap. 8–11 §§ radio- och tv-lagen. I 4 kap. 8 § anges att ett sändningstillstånd får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i tv. Sändningstillstånd får återkallas med stöd av 18 kap. 1, 2 och 7 §§ radio- och tv-lagen. Detta gäller bl.a. om ett villkor i enlighet med 4 kap. 8–11 §§ radio- och tv-lagen väsentligen har åsidosatts.

Regeringen beslutade den 19 december 2013 om sändningstillstånd för SVT. Tillståndet trädde i kraft den 1 januari 2014 och gäller t.o.m. den 31 december 2019. Som villkor för sändningsrätten gäller bl.a. att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i tv (13 §). SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

Enligt 7 kap. 4 § YGL får det i lag föreskrivas att en nämnd vars sammansättning är bestämd i lag och vars ordförande ska vara eller ha varit ordinarie domare ska granska om radioprogram som någon har sänt på annat sätt än genom tråd (etern) står i överensstämmelse med de föreskrifter och villkor som gäller för sändningarna. En sådan nämnd får endast uttala sin mening och förelägga den sändande att följa föreskrifterna eller villkoren. I lagen får det föreskrivas att föreläggande av nämnden får förenas med vite. Frågor om ansvar för yttrandefrihetsbrott och utdömande av vite prövas alltid av domstol (3 kap. 5 § YGL).

Granskningsnämnden för radio och tv är en del av Myndigheten för press, radio och tv. Enligt 16 kap. 2 § första stycket övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand om program som har sänts i bl.a. tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsten.

Beslut av granskningsnämnden för radio och tv kan vara friande, fällande eller friande med kritik. Följden av ett fällande beslut är beroende av vilken bestämmelse som programbolaget har överträtt. Vid överträdelse av regler om innehållet får nämnden besluta att programbolaget ska offentliggöra beslutet på lämpligt sätt. Beslutet i ett granskningsärende ska sändas till den som ansvarar för sändningen.

Granskningsnämnden för radio och tv har i uppgift att årligen i efterhand, utifrån redovisningar från SVT, SR och UR, bedöma om public service-bolagen har uppfyllt sina uppdrag (20 § förordningen (2010:1062) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv). Granskningsnämnden gör

bedömningen med utgångspunkt i de villkor som reglerar bolagens verksamheter och som anges i radio- och tv-lagen, sändningstillstånden och anslagsvillkoren.

Enligt 16 kap. 14 § ska granskningsnämnden för radio och tv bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Samtliga ledamöter utses av regeringen. De nuvarande förordnandena gäller t.o.m. den 30 juni 2018.

Tidigare behandling

När granskningsnämnden inrättades anförde regeringen i proposition 1993/94:160 Ny myndighetsorganisation på radio och tv-området att ordförande och vice ordförande borde vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter borde vara personer med kompetens och integritet och med erfarenhet från olika delar av kultur- och samhällsliv. Samtliga ledamöter borde utses av regeringen. Konstitutionsutskottet delade regeringens uppfattning och godkände den föreslagna sammansättningen. Detta blev också riksdagens beslut (bet. 1993/94:KU37, rskr. 1993/94:276).

Under riksmötet 2013/14 behandlade utskottet ett motionsyrkande om att ändra tillsättningsförfarandet för ledamöter i granskningsnämnden (bet. 2013/14:KU28). Utskottet anförde att granskningsnämndens sammansättning regleras i lag. Utskottet ansåg att den nuvarande representationen i granskningsnämnden är väl avvägd med att ordförande och vice ordförande ska vara eller ha varit ordinarie domare och att nämnden ska bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. Utskottet vidhöll även att övriga ledamöter borde vara personer med kompetens och integritet och med erfarenhet från olika delar av kultur- och samhällsliv och att samtliga ledamöter borde utses av regeringen. Därmed avstyrktes motionen. En reservation lämnades (SD).

Utskottets ställningstagande

Granskningsnämndens sammansättning och verksamhet regleras i lag. Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om att representationen i granskningsnämnden är väl avvägd och avstyrker motionsyrkandet om hur granskningsnämndens ledamöter ska utses. Utskottet finner inte heller skäl i övrigt att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionsyrkandena om granskningsnämndens verksamhet. De avstyrks därmed.

Lättare att få upprättelse gentemot medier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det ska bli lättare att ställa medier till svars och få upprättelse.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

I motion 2017/18:3649 av Jonas Millard och Fredrik Eriksson (båda SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det ska bli lättare att ställa medier till svars och få upprättelse. Motionärerna anför att det i praktiken är svårt att få upprättelse när en person i dag anser sig ha blivit utsatt för förtal eller annan otillbörlig behandling av medier. Motionärerna menar att regeringen bör utreda hur en bättre balans kan uppnås mellan mediernas grundlagsskyddade rättigheter och rättigheterna för de som blir föremål för mediernas granskning att slippa kränkande och oschyst behandling. Utredningen bör återkomma med konkreta förslag som innebär kraftiga förenklingar för den som önskar få sin sak prövad, utan att denna på något sätt ska riskera lida någon ekonomisk skada.

Gällande ordning m.m.

Enligt 20 kap. 6 § rättegångsbalken (RB) ska åklagare väcka åtal för brott som hör under allmänt åtal om inte något annat är föreskrivet. Av 20 kap. 8 § första stycket RB framgår att målsäganden i vissa fall får väcka åtal för brott som hör under allmänt åtal. En förutsättning är att målsäganden har angett brottet till åtal och att åklagaren har beslutat att åtal inte ska äga rum. Målsäganden har alltså en sekundär åtalsrätt i fråga om brott som hör under allmänt åtal.

När det gäller åtal för förtal, grovt förtal och förolämpning finns särskilda bestämmelser i 5 kap. 5 § första stycket brottsbalken (BrB). Enligt denna bestämmelse får dessa brott inte åtalas av någon annan än målsäganden. Om det rör sig om förtal, grovt förtal eller vissa typer av förolämpning – som t.ex. förolämpning mot någon med anspelning på hans eller hennes ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung eller trosbekännelse – och brottet riktar sig mot någon som är under 18 år, eller om i annat fall målsäganden anger brottet till åtal, får dock åklagaren väcka åtal om det anses påkallat från allmän synpunkt.

Bestämmelsen gäller också när dessa brott begås i medier som omfattas av tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). TF innehåller en särskild brottskatalog, dvs. en uppräkningslista av de gärningar som utgör tryckfrihetsbrott när de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt lag (7 kap. 4–5 §§ TF). Det gäller bl.a. ärekränkingsbrotten, dvs. förtal och förolämpning. Genom en hänvisning i 5 kap. 1 § YGL ska tryckfrihetsbrotten

anses som yttrandefrihetsbrott om de begås i en framställning som omfattas av YGL och är straffbara enligt lag.

Justitiekanslern (JK) är ensam åklagare på dessa områden (9 kap. 2 § TF och 7 kap. 1 § YGL). JK har således att tillämpa åtalsprövningsregeln samtidigt som JK har att tillämpa den s.k. instruktionen i 1 kap. 4 § TF och 1 kap. 5 § YGL. Enligt instruktionen ska den som dömer över missbruk av yttrandefriheten eller vakar över denna betänka att yttrandefriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick, uppmärksamma syftet mer än framställningssättet och hellre fria än fälla. Den innebär således att JK särskilt ska iaktta yttrandefrihetsintresset, bl.a. när det är fråga om att väcka åtal, vilket har en återhållande verkan vid bedömningen av om åtal ska väckas.

Tidigare gällde att allmänt åtal för förtal och förolämpning endast kunde väckas om det av särskilda skäl ansågs påkallat från allmän synpunkt. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2014 togs kravet på särskilda skäl bort (prop. 2013/14:47, bet. 2013/14:KU17). Ändringen innebar en viss utvidgning av den allmänna åtalsrätten. Som skäl för förslaget anförde regeringen att framför allt internet möjliggjort en mycket stor och snabb spridning av information (prop. 2013/14:47). Informationen är lätt sökbar och blir ofta kvar på internet en lång tid. Detta var, menade regeringen, i allmänhet positivt ur ett yttrandefrihets- och demokratiperspektiv, men inte när det rör sig om brottsliga meddelanden, t.ex. förtal. Regeringen anförde vidare att en viss utvidgning av möjligheten till allmänt åtal bl.a. möjliggör något fler ingripanden från det allmännas sida mot förtal och förolämpningar på internet. Regeringen konstaterade att sådana brott är vanligast på webbplatser som inte omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen. Regeringen hänvisade till yttrandefrihetskommittén som ansåg att förändringarna inte bara borde gälla för sådana webbplatser utan även på det grundlagsskyddade området samt för förtal och förolämpningar som tar sig andra uttryck.

Regeringen framhöll att ett antal medier och branschorganisationer påtalat att förslaget riskerar att medföra en större försiktighet hos medierna på grund av den ökade risken att drabbas av ett allmänt åtal och därmed inverka negativt på yttrandefriheten. Regeringen ansåg att mediernas farhågor byggde på antagandet att allmänt åtal kommer att kunna väckas i fler fall än tidigare, vilket kan tänkas leda till fler fällande domar. Därmed skulle medierna påverkas när de fattar beslut om publicering eller inte. Regeringen ansåg dock att denna farhåga inte skulle överdrivas. Det var inte fråga om en utökning av det straffbara området, utan endast om en ökad möjlighet till allmänt åtal. I detta sammanhang ansåg regeringen att det även ska beaktas att JK ska iaktta den s.k. instruktionen, vilket enligt regeringen innebär att man får utgå från att JK inte kommer att ingripa i andra fall än då det verkligen är motiverat.

Dessutom måste medierna förhålla sig till gränsdragningen mellan vad som är brottsligt eller inte när de väljer att publicera. De medier som omfattas av de pressetiska reglerna fick också enligt regeringen antas anpassa sina publiceringsbeslut efter dessa villkor.

Vid behandlingen av regeringens proposition framhöll konstitutionsutskottet följande i sitt ställningstagande (bet. 2013/14:KU17):

Mot bakgrund av bl.a. utvecklingen på internet anser regeringen i likhet med Yttrandefrihetskommittén att det finns skäl att stärka enskilda personers processuella ställning i ärekränkingsmål och att öka skyddet för den personliga integriteten. Förslaget innebär inte någon utvidgning av det straffbara området utan endast en ökad möjlighet att väcka allmänt åtal. I detta sammanhang ska också beaktas att när det gäller grundlagsskyddade medier måste Justitiekanslern ta hänsyn till yttrandefrihetsintresset vid väckande av åtal.

Sammanfattningsvis ansåg utskottet att regeringens förslag till ändring i brottsbalken var väl avvägt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att nuvarande reglering är väl avvägd med hänsyn till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet. En viss utvidgning av den allmänna åtalsrätten gjordes för några år sedan, vilket möjliggör något fler ingripanden från det allmännas sida mot förtal och förolämpningar. Medierna måste dessutom alltid förhålla sig till gränsdragningen av vad som är brottsligt eller inte när de väljer att publicera. De medier som omfattas av de pressetiska reglerna får antas anpassa sina publiceringsbeslut efter dessa regler. Utskottet avstyrker motionen.

Pressetik och genmälesrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att se över etikkraven för pressen och om rättelser i samband med felaktigheter i pressen.

Motioner

I motionerna 2016/17:2517 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över etikkraven för pressen. Motionären anför att den svenska journalistkåren i dag bör följa pressens publicistregler och pressens yrkesregler. Om en person känner sig kränkt kan han eller hon vända sig till Allmänhetens Pressombudsman för att få hjälp. Motionären påpekar att dessa regler har tagits fram på frivillig väg, vilket är bra, men att det inte sällan är så att journalister tänjer på de pressetiska gränserna och sällan får sona sina övertramp. Enligt motionären bör regeringen få i uppgift att se över möjligheten att tydliggöra det ansvar som medier har och att de som söker presstödd måste agera pressetiskt för att inte riskera minskat eller indraget presstödd.

Även i motion 2017/18:3336 yrkande 1 begär samme motionär (SD) ett tillkännagivande om ett nytt medieetiskt system. Motionären anser att

regeringen bör se över möjligheten att tydliggöra det pressetiska ansvar som medier som söker presstöd har. I samma motion yrkande 2 begär Markus Wiechel (SD) ett tillkännagivande om att regeringen ska begränsa möjligheten för personer med kriminell bakgrund att åsiktsregistrera under journalistikens täckmantel. Motionären anför att den s.k. researchgruppen har gjort sig känd för att publicera uppgifter om näthatare.

I två likalydande motioner 2016/17:2517 yrkande 2 och i motion 2017/18:3336 yrkande 3 begär Markus Wiechel (SD) ett tillkännagivande till regeringen om rättelser i samband med felaktigheter i medierna. Rättelser görs i dag vid grövre övertramp, men är dock ofta otydliga och placeras ofta på ställen som de som läser tidningar eller följer andra nyhetsinslag sällan uppmärksammar. Om en felaktighet fått en förhållandevis stor spridning bör rimligen rättelsen få en någorlunda jämförbar spridning, anför motionären.

Gällande ordning

Med tryckfrihet förstås enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF) bl.a. varje svensk medborgares rätt att, utan några av myndighet eller annat allmänt organ i förväg lagda hinder, utge skrifter. Uppgiften att vara utgivare för en periodisk skrift ska enligt 5 kap. 3 § TF innefatta befogenhet att utöva inseeende över skriftens utgivning och att bestämma över dess innehåll så att inget i skriften införs mot utgivarens vilja.

Den som sänder radioprogram ska enligt 3 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) självständigt avgöra vad som ska förekomma i programmen. Vad som sägs i YGL om radioprogram gäller enligt 1 kap. 1 § tredje stycket YGL förutom program i ljudradio också program i television och innehållet i vissa andra överföringar av ljud, bild eller text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor samt innehållet i vissa offentliga uppspelningar ur en databas. Utgivaren ska enligt 4 kap. 3 § YGL ha befogenhet att utöva tillsyn över framställningens offentlighögörande och att bestämma över dess innehåll så att ingenting införs i den mot hans eller hennes vilja.

Enligt 5 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska uppgifter som har förekommit i ett program i tv-sändning, som inte är reklam och som sänts på något annat sätt än genom tråd, beriktigas när det är befogat. Även uppgifter som har förekommit i program i tv-sändning som inte är reklam och som sänts genom tråd bör beriktigas när det är befogat. Ett tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio får förenas med villkor om skyldighet att sända genmälen (11 kap. 3 §).

Sändningstillstånd får enligt 4 kap. 8 § radio- och tv-lagen förenas med villkor som innebär att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i tv. Ett sändningstillstånd får enligt 4 kap. 9 § och 11 kap. 3 § därutöver förenas med villkor om skyldighet bl.a. att ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft, att sända genmälen och att respektera den enskildes privatliv.

Sändningstillstånden för Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) innebär bl.a. att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda. SVT, SR och UR är också skyldiga att ge den som har ett befogat anspråk på att bemöta ett påstående tillfälle till genmäle. Enligt sändningstillstånden måste SVT, SR, UR och de digitala markbundna tv-kanalerna (TV4) vidare ta hänsyn till mediets särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. De måste också respektera den enskilda individens privatliv.

Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för press, radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som sänds står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna (16 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Granskningsnämnden får besluta att den som sänder tv på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut när nämnden har funnit att någon har brutit mot villkor om att sända genmälen eller mot bestämmelsen om beriktigande. Beslutet, som får innefatta ett föreläggande vid vite, får dock inte innebära att offentliggörandet måste ske i den sändandes program.

Pressetiska regler

Sedan början av 1900-talet har det i Sverige funnits en självsanerande verksamhet inrättad av pressbranschen. Den nuvarande ordningen kom till i början av 1970-talet. Syftet med denna är att upprätthålla god publicistisk sed och ge den enskilde ett skydd mot publicitetsskador utöver det som lagen erbjuder. Verksamheten är fristående från staten och bekostas av branschens organisationer. Pressens Samarbetsnämnd har fastställt och gett ut etiska regler, s.k. spelregler för press, tv och radio. Bakom reglerna står Publicistklubben, Svenska Journalistförbundet, Svenska Tidningsutgivareföreningen, SR, SVT och UR. För programbolagen gäller dock att reglerna ska gälla i den utsträckning som de kan tillämpas med hänsyn till radio- och tv-lagen och programbolagens villkor från staten.

De pressetiska reglernas syfte beskrivs i ingressen till reglerna:

Press, TV och radio ska ha största frihet inom ramen för tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen för att kunna tjäna som nyhetsförmedlare och som granskare av samhällslivet och för att kunna publicera det som är av vikt och betydelse för medborgarna. Det gäller dock att skydda enskilda mot oförskyllt lidande genom publicitet.

Etiken tar sig inte i första hand uttryck i en formell regeltillämpning utan i en ansvarig hållning inför den publicistiska uppgiften. De etiska reglerna för press, radio och tv är ett stöd för den hållningen.

Av publicitetsreglernas första punkt framgår att massmediernas roll i samhället samt allmänhetens förtroende för dessa medier kräver en korrekt och allsidig nyhetsförmedling. Enligt publicitetsreglernas femte punkt ska en felaktig sakuppgift rättas när det är påkallat. Den som gör anspråk på att bemöta

ett påstående ska, om det är befogat, ges tillfälle till genmäle. Rättelser och genmälen ska i lämplig form publiceras utan dröjsmål och på ett sådant sätt att de kan uppmärksammas av dem som har fått del av de ursprungliga uppgifterna.

Den som känner sig personligen kränkt eller på annat sätt orättvist behandlad i en tidningspublicering kan vända sig till Allmänhetens Pressombudsman (PO) som kan försöka bidra till en rättelse eller ett genmäle. I åtskilliga fall görs en utredning som kan leda till att PO överlämnar anmälan till Pressens Opinionsnämnd (PON) med förslag till klander. PON behandlar ärenden som gäller tillämpningen av god publicistisk sed. Nämnden ska fritt pröva innebörden av detta begrepp. Om PO avskriver ett ärende kan anmälaren själv överklaga beslutet till PON. Ett företag vars tidning eller internetpublicering har klandrats bör, enligt PON:s stadgar, utan dröjsmål i oavkortat skick och på väl synlig plats publicera opinionsnämndens hela uttalande.

Tidigare behandling

Under riksmötet 2015/16 behandlade utskottet motioner om pressetik och genmälesrätt (bet. 2015/16:KU18). Utskottet anförde att med hänsyn till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet bör det i första hand vara en angelägenhet för massmedierna själva att vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en i etiskt hänseende godtagbar nivå. Utskottet var inte berett att föreslå något tillkännagivande om etikkrav för pressen och avstyrkte därför motionen. Med hänvisning till vad utskottet tidigare hade anfört var utskottet inte heller berett att föreslå något tillkännagivande om rättelser i samband med felaktigheter i medierna.

Under riksmötet 2013/14 behandlade utskottet en motion om laglig genmälesrätt i förenklad ordning (bet. 2013/14:KU23). Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och fann inte skäl att ta upp motionen till närmare behandling. Även under riksmötet 2011/12 behandlade utskottet en motion om laglig genmälesrätt (bet. 2011/12:KU13). Utskottet var inte berett att införa en laglig genmälesrätt med hänvisning till vad det tidigare anfört.

Utskottet behandlade likalydande motionsyrkanden i förenklad ordning vid riksmötena 2004/05 och 2005/06 (bet. 2004/05:KU31 och bet. 2005/06:KU14). Under riksmötet 2002/03 avstyrkte utskottet motioner om rätten till genmäle med hänvisning till att enligt TF ska en ansvarig utgivare för en periodisk skrift under straffansvar bestämma över skriftens innehåll så att inget i den införs mot utgivarens vilja (bet. 2002/03:KU17). Motsvarande bestämmelser finns i YGL. Utskottet framhöll att det därmed inte fanns utrymme att införa en laglig genmälesrätt. Utskottet hänvisade till de pressetiska reglerna och att den som känner sig kränkt har en möjlighet att vända sig till Allmänhetens Pressombudsman och till Pressens Opinionsnämnd samt att granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand övervakar om sända program står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna. Med hänsyn till

detta var utskottet inte berett att införa en laglig genmälesrätt och avstyrkte motionen.

Utskottets ställningstagande

Med hänsyn till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet bör det i första hand vara en angelägenhet för massmedierna själva att vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en i etiskt hänseende godtagbar nivå. Utskottet är inte berett att föreslå något tillkännagivande om etikkrav för pressen och avstyrker därför motionerna. Med hänvisning till vad utskottet tidigare har anfört är utskottet inte heller berett att föreslå något tillkännagivande om rättelser i samband med felaktigheter i medierna. Motionen avstyrks därför.

Motverka mediekoncentration

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att motverka ägandekoncentration.

Motionen

I motion 2016/17:693 av Anna Hagwall (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att medieägandet bör fördelas på fler oberoende företag och personer. Enligt motionären ägs 80 procent av medierna av en och samma ägare. För att förändra detta föreslås slopat presstöd och att Sveriges Television börjar koda sina sändningar.

Presstödet

Syftet med det nuvarande presstödet är, som redan nämnts, att värna mångfalden på dagspressmarknaden. Stödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade dagstidningar och storleken på dessa tidningars upplagor. Bestämmelser om presstöd finns i presstödsförordningen (1990:524), och förordningen gäller t.o.m. utgången av 2019.

Medieutredningen

Regeringen gav, som nämnts, den 5 mars 2015 en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av nya mediepolitiska insatser när presstödet i dess nuvarande form upphör (dir. 2015:26). Enligt direktiven skulle en utgångspunkt för analysen vara de demokratiska utmaningar som följer av medieutvecklingen och den förändrade medieanvändningen. Allmänhetens behov av allsidig information och individens möjlighet att vara demokratiskt delaktig

oberoende av bostadsort skulle vidare stå i fokus. Med utgångspunkt i analysen skulle utredaren lämna förslag till utformning av nya mediepolitiska verktyg. Enligt direktiven skulle förslagen syfta till att främja möjligheterna för allmänheten att ta del av journalistik som präglas av mångfald, allsidig nyhetsförmedling, kvalitet och fördjupning, oavsett var i Sverige man bor. Analysen av behovet av insatser skulle presenteras i ett delbetänkande.

Utredningen, som tog namnet Medieutredningen (Ku 2015:01), presenterade i oktober 2015 delbetänkandet Medieborgarna & medierna. En digital värld av rättigheter, skyldigheter – möjligheter och ansvar (SOU 2015:94). I delbetänkandet lämnades en analys av det svenska medielandskapet utifrån ett medborgarperspektiv.

I november 2016 presenterade medieutredningen sitt slutbetänkande En gränsöverskridande mediepolitik. För upplysning, engagemang och ansvar (SOU 2016:80). I betänkandet anförts bl.a. att ägarkoncentrationen har ökat på den svenska tidningsmarknaden under 2000-talet. Marknadsandelen för de åtta största tidningskoncernerna hade vid utgången av 2015 stigit till omkring 90 procent. Tillsammans kontrollerar de i dag 76 av landets 93 medel- och högfrekventa dagstidningar. Enligt utredningen är detta ingen situation som är unik för Sverige. Ägarkoncentrationen på den svenska tidningsmarknaden avviker till sin omfattning inte nämnvärt från den i de övriga nordiska länderna.

Några specifika förhållanden särskiljer likafullt den svenska situationen i förhållande till våra nordiska grannar enligt utredningen. Ett första sådant förhållande är den relativa avsaknaden av utländska ägare. Endast tre av landets dagstidningar ägs av icke-svenska aktörer. Det är de Schibstedägda Aftonbladet och Svenska Dagbladet samt fyradagarstidningen Dagen, som ägs av Mentor Medier, en norsk mediekoncern med koppling till bl.a. frikyrkorörelsen. Schibsted är dessutom det enda av de på den svenska tidningsmarknaden verksamma företagen som är placerat på en fondbörs.

Den svenska tidningsmarknaden består i övrigt uteslutande av svenskägda, icke-publika tidningsföretag. I jämförelse med läget i övriga Norden ägs en ovanligt stor andel av dessa av familjer. Trots en viss tillbakagång på senare år är fyra av landets åtta största tidningsföretag alltså familjeägda. Ett sista särdrag, som den svenska dagspressen dock delar med den danska, är den stora och dessutom växande andelen stiftelseägda dagstidningar. Det är i första hand de stiftelsekontrollerade tidningskoncernerna som kommit att flytta fram sina marknadspositioner på den svenska tidningsmarknaden under 2000-talet.

I betänkandet lämnar Medieutredningen förslag till ett nytt mediestöd för allmänna nyhetsmedier. Förslag lämnas till en ny lag om mediestöd och mediestödsförordning. Enligt förslaget skulle det nya stödsystemet ha ersatt det befintliga presstödet den 1 januari 2018.

Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Rapport från Nordicom

I rapporten Den svenska mediemarknaden 2016 av Jonas Ohlsson (Nordicom, Göteborgs universitet) anförs att i likhet med övriga Europa har den svenska mediemarknaden genomgått en process mot allt färre men större medieföretag, och allt färre men mäktigare medieägare. Det gäller inte minst inom dagspressen, där man under de senaste decennierna har sett en rad stora strukturaffärer som inneburit att flera, företrädesvis lokala, ägare lämnat branschen. Också de svenska marknaderna för radio och tv har kommit att präglas av en påtaglig ägarkoncentration.

Den svenska mediemarknaden domineras i dag av en liten grupp företag. En närmare granskning av de största aktörerna på medieområdet visar dock att det rör sig om en relativt brokig skara, både vad gäller ursprung och ägarförhållanden. Till de allra största ägarna av medier hör den förvaltningsstiftelse som äger public serviceföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Sveriges Utbildningsradio. Inom dagspressen ägs flera av de dominerande tidningskoncernerna av ideella tidningsstiftelser.

I diskussionen om de redaktionella neddragningarna på senare år måste enligt författaren till rapporten beaktas de möjligheter till redaktionell samordning som följer av ett mer koncentrerat ägande. En betydande andel av det minskade antalet lokalkontor kan exempelvis hänföras till de marknader där första- och andratidningen ingår i samma koncern. Ägarkoncentrationen på tidningsmarknaden har möjliggjort en ökad synkronisering av de redaktionella resurserna i termer av såväl lokaler som personal mellan tidningar som tidigare var regelrätta konkurrenter. Den utveckling som under 2000-talet inneburit ett alltmer koncentrerat ägande på tidningsmarknaden har i allmänhet också motiverats utifrån besparings- och effektivitetsskäl.

Den svenska tidningsmarknaden har i allt högre utsträckning kommit att koncentreras till ett fåtal koncerner. Ett sätt att mäta ägarkoncentrationens omfattning är att se hur stor del av den samlade tidningsupplagan som ägs av den största, de två största, de fyra största ägarna osv. Vid utgången av 2015 ägde den största ägaren 25 procent av marknaden, de två största 39 procent och de fyra största ägarna 63 procent av marknaden. Två förhållanden uppmärksammas särskilt i rapporten. För det första att ägarkoncentrationen i termer av marknadsandelar för såväl den enskilt störste som de två största ägarna varit påfallande stabila alltsedan 1990-talets början. De samlade marknadsandelarna för listans topp-två har rent av minskat något över tid. För det andra att den ägarkoncentration som ägt rum under 2000-talet i första hand kan tillskrivas aktörerna närmast efter på listan. Marknadsandelen som kontrolleras av landets medelstora koncerner har under 2000-talet ökat från 29 till 50 procent. Resultatet av de strukturaffärer som skett under perioden har alltså blivit en viss utjämning av storleksförhållandena på listan över landets största tidningskoncerner.

Av rapporten framgår även att av landets åtta största tidningsföretag i fråga om omsättning under 2014, hade fyra privat familjeäggande, en ett börsnoterat

ägande och tre stiftelseägande. Det alltjämt betydande inflytande av familjeägda tidningskoncerner, i kombination med den relativa avsaknaden av börsnoterade tidningsföretag, utgör ett distinkt drag hos marknadsstrukturen på den svenska tidningsmarknaden

Strukturen på den svenska tv-marknaden avviker på flera viktiga sätt från den på tidningsmarknaden. För det första omfattar den betydligt färre, men större aktörer. Tv-marknaden präglas även av en större andel börsnoterat ägande än vad den svenska pressen gör. För det andra är tv-marknaden mer internationaliserad än vad tidningsmarknaden är. Samtliga kommersiella aktörer på den svenska tv-marknaden har också intressen i andra länder. Även i fråga om det samlade tv-utbudet finns det en tydlig övervikt på utlandsproducerat innehåll.

Det samlade intrycket av att digital-tv har införts i Sverige är något motsägelsefullt. Medan antalet kanaler skjutit i höjden har den underliggande ägarstrukturen förblivit påfallande oförändrad. Det finns rent av skäl att hävda att ägarkoncentrationen på den svenska tv-marknaden ökat något jämfört med den analoga eran. År 2000 stod de fyra största tv-grupperna för 91 procent av det samlade tv-tittandet i Sverige. Femton år senare hade andelen ökat med ytterligare 2 procent. När det gäller den del som är kommersiellt finansierad har marknadsandelen för de tre största grupperna (Bonnier/MTG/Discovery) stigit från 84 till 89 procent. De tre största kommersiella aktörerna svarade 2015 tillsammans för 59 kanaler med inriktning mot en svensk publik. Bonnierkoncernens totalt 24 kanaler svarade ensam för knappt 50 procent av tittandet på kommersiell tv i Sverige. Sett till situationen i övriga Europa präglas den svenska tv-marknaden sammantaget av en jämförelsevis hög ägarkoncentration.

Den svenska radiomarknaden är om möjligt ännu mer koncentrerad än tv-marknaden. Inte minst beror det på att Sveriges Radio fortfarande har en mycket dominerande ställning bland de svenska radiolyssnarna. Sveriges Radio svarade för omkring tre fjärdedelar av det samlade radiolyssnandet i landet under 2015. Omkring 25 procent kan sedan några år tillbaka tillskrivas i princip två aktörer, dvs. Bauer Media och MTG Radio.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade en motion om mediekoncentration under riksmötet 2013/14 (bet. 2013/14:KU23). Utskottet anförde att mångfald inom massmedierna med möjlighet för många olika röster och uppfattningar att göra sig hörda är av vital betydelse för en demokrati. Utskottet anförde vidare:

Under 2000-talet har mediemarknaden genomgått stora förändringar. Den övergripande tendensen är att det inom såväl tv och radio som dagspress har skett en ökad ägarkoncentration över tid. Flera av landets ledande mediekoncerner är i dag vertikalt integrerade och förmedlar innehåll via en rad olika plattformar. Den tekniska utvecklingen och den ökade digitaliseringen innebär både möjligheter och utmaningar för mediebranschen.

Utskottet ansåg att det var viktigt att frågor om mångfald ägnas uppmärksamhet och noterade regeringens arbete med frågan, men ansåg inte att det fanns skäl att göra något tillkännagivande med anledning av motionen, och den avstyrktes. En reservation lämnades (S, MP, V).

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har framhållit är mångfald inom massmedierna av vital betydelse för demokratin. Under 2000-talet har mediemarknaden genomgått stora förändringar. Den övergripande tendensen över tid är ökad ägar-koncentration såväl inom tv och radio som för dagspress. Den tekniska utvecklingen och den ökade digitaliseringen innebär både möjligheter och utmaningar för mediebranschen.

Utskottet anser att det är viktigt att frågor om mångfald ägnas uppmärksamhet, men finner inte skäl att göra något tillkännagivande med anledning av motionen. Den avstyrks därmed.

Förbud mot störande radioreklam

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om förbud mot störande radioreklam.

Motionen

I motion 2017/18:589 av Magnus Manhammar (S) begärs ett tillkännagivande om att undersöka möjligheten att införa ett förbud mot radioreklam som innehåller störande trafikljud. Det är i dag inte ovanligt att reklam i radio innehåller störande ljud i form av skrikande bromsar, sirener m.m. Regleringar mot störande trafikljud i radioreklam finns enligt motionären redan i andra länder.

Gällande ordning

I 1 kap. 12 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) anges att vad som sägs i 1 kap. 9 § TF om att föreskrifter i lag får meddelas i fråga om vissa kommersiella annonser utan hinder av grundlagen, också ska gälla i fråga om radioprogram. Det innebär att kommersiella annonser kan förbjudas i fråga om marknadsföring av alkoholdrycker eller tobaksvaror, om s.k. indirekt tobaksreklam och till skydd för hälsa eller miljö enligt förpliktelser som följer av anslutning till unionsrätten. Enligt 1 kap. 12 § andra stycket YGL hindrar inte bestämmelserna i grundlagen att det i lag meddelas föreskrifter om förbud i övrigt mot kommersiell reklam i radioprogram eller om villkor för sådan reklam.

Rätten att sända ljudradioprogram på annat sätt än genom tråd, dvs. i etern, får enligt 3 kap. 2 § YGL regleras genom en lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Sådana bestämmelser finns i radio- och tv-lagen (2010:696). Enligt 11 kap 1 § radio- och tv-lagen meddelar regeringen tillstånd att sända ljudradio om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Enligt 11 kap. 3 § får ett tillstånd att sända annan ljudradio än närradio och kommersiell radio förenas med villkor om bl.a. förbud mot att sända reklam eller andra annonser.

Enligt 13 kap. 1 § radio- och tv-lagen ges ett tillstånd att sända kommersiell radio av Myndigheten för press, radio och tv.

I 15 kap. radio- och tv-lagen finns bestämmelser om reklam i ljudradiosändningar. Reklam definieras som varje form av meddelande som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam och som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter (3 kap. 1 § 13).

I 15 kap. radio- och tv-lagen hänvisas till att bestämmelser om bl.a. förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 7 kap. alkohollagen (2010:1622) och i 14 § tobakslagen (1993:581). Vidare hänvisas till att bestämmelser om förbud mot vissa slag av marknadsföring av läkemedel finns i läkemedelslagen (2015:315) och förbud mot reklam för modersmjölkser-sättning i lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning. Reklam av detta slag är således inte tillåten i kommersiell radio.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner inte skäl att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionen, och den avstyrks.

Reservationer

1. Regional nyhetsbevakning, punkt 1 (C)

av Per-Ingvar Johnsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2972 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1, 4 och 5,

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 29 och

2017/18:3773 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1, 3 och 4 samt avslår motionerna

2016/17:1128 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2016/17:1609 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S) och

2017/18:1841 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S).

Ställningstagande

Inom medieområdet pågår stora och snabba förändringar. Den digitala utvecklingen har bl.a. lett till att medievärlden har breddats och att mer information finns att tillgå. Samtidigt har många lokalredaktioner lagts ner. Det finns dessutom en tendens till att medierna blir smalare och att nyhetskonsumenterna vänder sig till medier som bekräftar den egna världsbilden. Snabba åtgärder krävs för att säkra tillgången på en allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet. Det är av största vikt för tillgången till lokaljournalistik att samdistribution av post och tidningar möjliggörs. Regeringen bör också se över förutsättningarna för enskilda att ta del av medier digitalt i hela landet. Alla ska kunna ta del av det digitala samhället.

2. Evenemangslista, punkt 3 (SD)

av Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2593 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt
2017/18:1609 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi vill understryka att det är angeläget att en evenemangslista upprättas snarast. En sådan lista bör innehålla de stora sportevenemangen och de klassiska paradgrenarna som t.ex. de olympiska sommar- och vinterspelen. Efter det att kommersiella bolag förvärvade rättigheterna till bl.a. vinter-OS i Sotji 2014 kunde 15 procent färre tv-tittare ta del av sändningarna från OS än tidigare år. Sändningarna bör kunna tas emot av minst 95 procent av befolkningen i Sverige.

3. Granskningsnämnden för radio och tv, punkt 4 (SD)

av Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:8 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD),
2017/18:24 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD) och
2017/18:1606 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2017/18:2191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)
yrkande 2,
2017/18:2763 av Jan Ericson (M) och
2017/18:3253 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Ledamöterna i granskningsnämnden för radio och tv utses i dag av regeringen. Enligt vår mening fungerar granskningsnämndens verksamhet mindre tillfredsställande, särskilt nämndens granskning av eventuella åsidosättanden av sändningstillståndens paragrafer om opartiskhet. Granskningsnämndens ledamöter bör i stället utses genom en parlamentarisk grupp och beslutet fattas av riksdagen. Enligt vår mening måste vidare påföljderna för programansvariga som gör sig skyldiga till allvarliga åsidosättanden av villkor i sändningstillstånden skärpas. Nämnden måste även få i uppdrag att kontrollera sakligheten och att informationen i programmet eller reportaget är korrekt i de fall en anmälan har gjorts.

4. Lättare att få upprättelse gentemot medier, punkt 5 (SD)

av Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3649 av Jonas Millard och Fredrik Eriksson (båda SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är i dag alltför svårt för enskilda att få upprättelse gentemot medier när någon anser sig ha blivit utsatt för förtal eller annan otillbörlig behandling av medier. Justitiekanslern (JK) är ensam åklagare när det gäller tryck- och yttrandefrihetsbrott. En person som anser sig ha blivit utsatt för förtal får alltså vända sig till JK. Det är dock ovanligt att enskilda får upprättelse. JK inleder sällan förundersökningar som rör tryck- och yttrandefrihet, och endast ett fåtal förundersökningar leder till åtal. Enligt vår mening måste det bli lättare för enskilda att ställa medier till svars och att få upprättelse gentemot medier. Regeringen bör utreda hur en bättre balans kan uppnås mellan mediernas grundlagsskyddade rättigheter och rättigheten för enskilda som blir föremål för mediernas granskning att slippa kränkande och oschyst behandling. En utredning bör återkomma med konkreta förslag som innebär kraftiga förenklingar för enskilda som önskar få sin sak prövad i domstol utan att riskera lida ekonomisk skada.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:8 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse Granskningsnämnden för radio och TV genom en parlamentarisk grupp och om att skärpa påföljderna för brott mot sändningstillståndet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:693 av Anna Hagwall (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medieägandet bör fördelas på fler oberoende företag och personer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1128 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att stimulera fler att välja att betala för journalistik och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1609 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att stärka den regionala nyhetsbevakningen i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2517 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etikkrav och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättelser i samband med felaktigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2593 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en evenemangslista innehållande stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att listade stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar genom fri television ska vara allmänt tillgängliga och tillhandahållas utan kostnad och kunna tas emot av minst 95 procent av befolkningen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2972 av Per Lodenius m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skyndsamt vidta åtgärder för att säkra tillgången på allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta del av medier digitalt i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3286 av Andreas Norlén m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av ytterligare åtgärder för att värna tryck- och yttrandefriheten och utveckla arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:24 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse granskningsnämnden för radio och tv genom en parlamentarisk grupp samt skärpa påföljderna för brott mot sändningstillståndet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:589 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att införa ett förbud mot radioreklam som innehåller störande trafikljud och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1606 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ytterligare uppdrag till granskningsnämnden och sändningstillståndet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1609 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en evenemangslista innehållande stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om listade stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar genom fri television ska vara allmänt tillgängliga och tillhandahållas utan kostnad och kunna tas emot av minst 95 procent av befolkningen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1841 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga stimulansåtgärder för att få fler att följa med i den digitala omställningen på medieområdet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskningsnämndens uppdrag att årligen bedöma om public service-företagen har levt upp till sina uppdrag bör förändras så att bedömningen grundas på utomstående granskning och revision, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2763 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bättre granskning för public service och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3070 av Olof Lavesson m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3253 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stärkt position för granskningsnämnden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3336 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett nytt medieetiskt system och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheten för personer med kriminell bakgrund att åsiktsregistrera och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättelser i samband med felaktigheter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3649 av Jonas Millard och Fredrik Eriksson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska bli lättare att ställa medier till svars och få upprättelse och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3773 av Per Lodenius m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skyndsamt vidta åtgärder för att säkra tillgången på allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta del av medier digitalt i hela landet och tillkännager detta för regeringen.